

Kieswijzer Toetsen taalniveau pedagogisch medewerkers in voorschoolse voorzieningen

**IJsbrand Jepma en
Tessa van Velzen**

Sardes, december 2016

Kieswijzer Toetsen taalniveau pedagogisch medewerkers in voorschoolse voorzieningen

In opdracht van: Ministerie van OCW, directie Primair Onderwijs

December 2016
IJsbrand Jepma en Tessa van Velzen
Utrecht, Sardes

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	2
1. De gemeente en de keuze voor een taaltoets	6
2. Kieswijzer	9
3. Stap 1: overleg en afstemming	11
4. Stap 2: functies van de taaltoets vaststellen	14
5. Stap 3: taaltoetsen vergelijken	16
6. Stap 4: kosten berekenen	36
7. Stap 5: balans opmaken	38
Bijlage 1: Verantwoording van de Kieswijzer	40
Bijlage 2: Beschrijving van de taaltoetsen	41

Managementsamenvatting

Deze Kieswijzer helpt gemeenten en voorschoolse voorzieningen in de VVE-sector bij het kiezen van de juiste taaltoets voor pedagogisch medewerkers. Dit is een dynamisch document, waarin de Kieswijzer van december 2014 is geactualiseerd.

Deze Kieswijzer is een hulpmiddel. De lijst met toetsen is mogelijk niet uitputtend en gemeenten en voorschoolse voorzieningen zijn niet verplicht om gebruik te maken van de Kieswijzer. De toetsen die in deze Kieswijzer zijn opgenomen, zijn niet erkend (en/of geaccrediteerd) door het ministerie van OCW en/of de Onderwijsinspectie.

Bestuurlijke afspraken

In 2011 hebben de G37 en het Rijk bestuurlijke afspraken gemaakt over de toetsing en verbetering van het taalniveau van pedagogisch medewerkers (spreken, lezen en schrijven). Sindsdien hebben alle pedagogisch medewerkers in de VVE-sector in de 37 grote steden mee gedaan aan een taalverbeteringstraject. Ook de G86, met relatief veel doelgroepkinderen, hebben de afgelopen jaren systematisch gewerkt aan de verbetering van het taalniveau van pedagogisch medewerkers in de VVE-sector.

Per 1 augustus 2017 moeten alle pedagogisch medewerkers die werkzaam zijn in de VVE-sector in de G37 en G86 voldoen aan de taalnorm F3. In 2017 en 2018 worden ook in de overige gemeenten de pedagogisch medewerkers in de VVE-sector getoetst en geschoold, zodat zij voldoen aan de nieuwe taalnorm 3F. Het Rijk stelt hiervoor middelen beschikbaar. Het voornemen is om de nieuwe taalnorm 1 augustus 2019 in te laten gaan.

Er is afgesproken dat de *mondlinge* en *leesvaardigheden* van pedagogisch medewerkers in de VVE-sector moeten voldoen aan niveau 3F. 3F staat voor *Fundamentele kwaliteit* op niveau 3 op een schaal van niveau 1 t/m 4. Deze indeling is ontleend aan de Referentieniveaus taal van Meijerink, zoals die zijn opgenomen in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB).

Serius werk maken van het taalniveau van pedagogisch medewerkers is zowel in het belang van het kind als van de pedagogisch medewerkers. Taalvaardige pedagogisch medewerkers zijn beter in staat om (doelgroep)kinderen te ondersteunen bij hun Nederlandse taalontwikkeling. Bovendien geeft het pedagogisch medewerkers meer werkplezier en arbeidsperspectief als zij een goede taalbeheersing hebben.

Het taalniveau toetsen

Bij het verbeteren van de taalvaardigheid van pedagogisch medewerkers is het toetsen van het taalniveau de eerste stap. Met een taaltoets wordt het taalniveau van de pedagogisch medewerkers gemeten. Op basis van de uitkomsten van de toets wordt bepaald hoe de taalscholing vorm en inhoud krijgt. Wie komen er in aanmerking voor scholing? Op welke taaldomeinen moeten zij worden bijgeschoold? Hoe intensief moet de scholing zijn?

Er zijn verschillende taaltoetsen beschikbaar. Deze *Kieswijzer Toetsen taalniveau pedagogisch medewerkers in voorschoolse voorzieningen* helpt gemeenten om een geschikte taaltoets te kiezen. De gemeente doet dat idealiter in overleg met het lokale voorschoolse veld.

Een taaltoets kiezen

Deze Kieswijzer presenteert vijf stappen die de gemeente helpen om tot een beredeneerde keuze voor een taaltoets te komen. Het spreekt voor zich dat de gemeente (als budgethouder en als verantwoordelijke voor het VVE-beleid) hierbij de regie neemt.

Stap 1: overleg en afstemming

De gemeente overlegt met het voorschoolse veld om de mogelijkheden en behoeften af te stemmen. Het streven is te komen tot een gemeentebrede aanpak voor het realiseren van de nieuwe taalnorm. De aanpak wordt ook besproken en afgestemd met de opleidingen (ROC's), omdat ROC's een belangrijke rol spelen bij de toetsing en scholing van aankomend personeel. Ook kunnen de opleidingen een belangrijke rol spelen in de scholing (3F) van zittend personeel. Met het oog op kostenbeperking en efficiëntie, kan het voor kleine gemeenten lonen om hierin op te trekken met andere kleine gemeenten in de regio.

Stap 2: functies van de taaltoets vaststellen

De betrokken partijen stellen vast met welk(e) doel(en) en op welke manier de taaltoets zal worden ingezet. De taaltoets is vooral bedoeld als kwalificatie-instrument: beheersen de pedagogisch medewerkers het vereiste taalniveau? Daarnaast kan de taaltoets de volgende functies hebben: selectie van de pedagogisch medewerkers die in aanmerking komen voor scholing, het taalniveau van individuele pedagogisch medewerkers vaststellen, verantwoording afleggen aan toezichthoudende instanties (GGD en Onderwijsinspectie) en evaluatie van de kwaliteit van de scholing.

Stap 3: taaltoetsen vergelijken

De taaltoetsen worden beschreven op basis van 37 kenmerken, die zijn gegroepeerd in a) algemene kenmerken, b) domeinspecifieke kenmerken, c) psychometrische kenmerken, d) procedurele kenmerken, e) begeleidende kenmerken en f) financiële kenmerken. Op basis van de beschrijvingen kunnen de toetsen worden vergeleken en kan worden gekozen voor een taaltoets die past bij de lokale situatie.

Stap 4: kosten berekenen

We geven een rekenvoorbeeld, dat inzicht geeft in de kosten die gepaard gaan met het afnemen van de taaltoets. Conclusie is dat de kosten van het afnemen van de taaltoets betrekkelijk laag zijn en dus niet doorslaggevend mogen zijn voor de keuze van een toets.

Stap 5: balans opmaken

De balans wordt opgemaakt. Voor deze Kieswijzer zijn de taaltoetsen vergeleken op vijf kenmerken, die we het belangrijkste vinden:

- Domeinen en vaardigheden: in hoeverre dekt de toets de domeinen en onderliggende taalvaardigheden?
- Beroepsspecificiteit: in hoeverre is de toets toegesneden op het werk in de voorschoolse sector?
- Betrouwbaarheid en validering: wat is de meettechnische kwaliteit van de toets?
- Voorbereiding: op welke manier worden de deelnemers op de toets voorbereid?
- Certificering: krijgen de deelnemers die slagen een certificaat?

De kwaliteit van deze kenmerken is aangegeven met sterren. De laagste waardering bestaat uit één ster (onvoldoende ontwikkeld) en de hoogste waardering uit vier sterren (goed ontwikkeld).

Tabel M.1: Waardering van de kenmerken van taaltoetsen

Toetsnaam (ontwikkelaar)	Domeinen en vaardigheden	Beroepsspecificiteit	Validiteit en betrouwbaarheid	Vorbereiding	Certificaat
TOA (Bureau ICE)	***	***	***	**	****
IVIO Lezen en Schrijven (IVIO-Examenbureau)	**	**	**	**	****
Taaltoets Mister Dutch (Mister Dutch B.V. i.s.m. CINOP)	****	****	***	****	****
Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F (Muiswerk Educatief)	***	**	**	**	*
UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE (prof.dr. F. Kuiken e.a. UvA)	***	****	***	****	****

Deze Kieswijzer stelt vast dat de kwaliteit van twee toetsen bovengemiddeld is: de taaltoets van Mister Dutch en de taaltoets van UvA Talen. Deze taaltoetsen zijn speciaal ontwikkeld voor het toetsen van het taalniveau van pedagogisch medewerkers in de VVE-sector. Het zijn zogeheten 'beroepsspecifieke toetsen'.

De andere drie toetsen (TOA, IVIO Lezen en Schrijven en Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F) zijn (overwegend) algemene toetsen, die voor meerdere beroepsgroepen geschikt zijn. Bij de TOA kunnen de vaardigheden *spreken* en *gesprekken voeren* wel in de eigen beroepscontext worden afgenomen. IVIO Lezen en Schrijven is een onvolledige taaltoets, omdat deze toets de mondelinge vaardigheden (spreken, gesprekken voeren en luisteren) niet meet. Dit geldt ook voor Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F. Deze taaltoets meet de vaardigheden *spreken* en *gesprekken voeren* niet goed, doordat deze computergestuurde, adaptieve toets, niet alle domeinen (volledig) in beeld kan brengen.

Praktisch voordeel van de toetsen van Mister Dutch en UvA Talen is dat deze gespecialiseerde toetsinstellingen de gehele organisatie en uitvoering van de toetsing kunnen verzorgen. Bij de andere drie toetsen heeft de gemeente en/of organisatie zelf een grote verantwoordelijkheid voor de afname van de taaltoets. Ze kan daarvoor ook een andere partij (bijv. ROC of extern bureau) inschakelen. Tegenover dit praktische voordeel van de taaltoetsen van Mister Dutch en UvA Talen, staat dat de afname van deze toetsen hogere kosten met zich meebrengen.

Er zijn wel verschillen tussen deze twee toetsen. Zo is de Taaltoets van UvA Talen, vanwege de ontstaansgeschiedenis, meer toegesneden op pedagogisch medewerkers met een niet-Nederlandse moedertaal. Een ander verschil is dat Mister Dutch alle zes de taalvaardigheden (spreken, gesprekken voeren en luisteren, begrijpend lezen, schrijven en taalverzorging) binnen de drie domeinen (mondelinge vaardigheden, leesvaardigheden en schriftelijke vaardigheden) afzonderlijk toetst, terwijl UvA Talen enkele taalvaardigheden samenvoegt in minder toetsen. Zo is er één geïntegreerde taaltoets voor de mondelinge vaardigheden spreken, gesprekken voeren en luisteren. Hierdoor worden gesprekken voeren en luisteren

niet in volle omvang gemeten. Taalverzorging is in de taaltoets van UvA Talen een onderdeel van schrijven.

Mister Dutch brengt het taalniveau van pedagogisch medewerkers dus vollediger en preciezer in beeld. Hierdoor kan de taaltraining wellicht specifieker worden ingericht. Dit betekent overigens niet dat de afname van de toets van Mister Dutch meer tijd kost. De afname van de toets van Mister Dutch kost 180 minuten, terwijl de UvA Taaltoets 210 minuten in beslag neemt.

Een laatste verschil is dat de Taaltoets Mister Dutch periodiek wordt geactualiseerd, terwijl de toets van UvA Talen sinds de ontwikkeling in 2009, op enkele revisies na, grotendeels ongewijzigd is gebleven. Het is daardoor mogelijk dat de nieuwste ontwikkelingen en inzichten in de VVE-sector in deze toets onderbelicht zijn.

1. De gemeente en de keuze voor een taaltoets

Naar een nieuwe taalnorm in de voorschoolse sector

Pedagogisch medewerkers die werkzaam zijn in voorschoolse voorzieningen met VVE (kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en voorscholen) moeten voldoende taalvaardig zijn om de taalontwikkeling van jonge (doelgroep)kinderen te stimuleren. Zij moeten voldoen aan een bepaalde taalnorm.

In 2011 hebben het Rijk en de G4 en G33 hierover afspraken gemaakt, maar straks geldt de taalnorm voor alle pedagogisch medewerkers in de VVE-sector. Per 1 augustus 2017 moeten in de G37 en G86 alle pedagogisch medewerkers in de VVE-sector voldoen aan de taalnorm 3F. De overige gemeenten krijgen in 2017 en 2018 extra middelen om pedagogisch medewerkers in de VVE-sector te toetsen en te scholen op niveau 3F. Het voornemen is om deze taalnorm vanaf 1 augustus 2019 in te laten gaan.

Informatiebox 1: het belang van een hoog taalniveau in het Nederlands

Het voldoen aan een hoog taalniveau is in het belang van het kind én de pedagogisch medewerker zelf. Voor kinderen die thuis weinig Nederlands horen (zogenoeten 'taalarme gezinnen') of alleen buitenshuis Nederlands horen, is het ongelooflijk belangrijk dat het taalaanbod in voorschoolse instellingen van een hoog niveau is. Pedagogisch medewerkers spelen hierbij een grote rol, ze zijn bij de taalontwikkeling een voorbeeld voor de kinderen. Van een pedagogisch medewerker die taalcompetent is, leren kinderen een grote basiswoordenschat en zinsconstructies die hen helpen bij het stellen van vragen of het vertellen over eigen ervaringen. Ook voor de pedagogisch medewerkers zelf is het gunstig om vaardig te zijn met taal. Het geeft meer voldoening en arbeidsvreugde om te zien dat kinderen sprongen maken in taal omdat jij die spelenderwijs verrijkt. Bovendien verruimt een hoog eigen taalniveau de beroepsperspectieven.

Bron: Kees Broekhof, 'Je bent een voorbeeld voor de kinderen'. Taalstimulering in de kinderopvang. *KIDDO*, 3, 2012.

Drie taaldomeinen

Er wordt onderscheid gemaakt in drie taaldomeinen:

- (a) Mondelinge vaardigheden (spreken, gesprekken voeren en luisteren).
- (b) Leesvaardigheden (tekstbegrip).
- (c) Schriftelijke vaardigheden (schrijven en taalverzorging).

Er is afgesproken dat de mondelinge vaardigheden en de leesvaardigheden van pedagogisch medewerkers in de VVE-sector moeten voldoen aan niveau 3F. 3F staat voor Fundamentele kwaliteit op niveau 3 op een schaal van niveau 1 t/m 4. Deze indeling is ontleend aan de Referentieniveaus taal van Meijerink, zoals opgenomen in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)¹.

¹ De Referentieniveaus van Meijerink 3F voor spreken en lezen en 2F voor schrijven corresponderen met respectievelijk B2 en B1 van het Raamwerk Nederlands. 1F, 2F, 3F en 4F bij Meijerink staan gelijk aan A2, B1, B2 en C1 bij het Raamwerk Nederlands. Doorlopende leerlijnen Taal en Rekenen (2009). *Referentiekader taal en rekenen. De referentieniveaus.* www.taalenrekenen.nl

Informatiebox 2: van taalniveau 2F naar 3F komen vraagt tijd en aandacht

“De weg van taalniveau 2F naar 3F is een lastige stap. Van 1F naar 2F komen voor lezen, luisteren en spreken/gesprekken voeren, lijkt makkelijker. Niet iedereen weet of beseft dat. Het is dus goed om goed te kijken naar wat je kunt doen zodat pedagogisch medewerkers de toets kunnen halen. Het behalen van taalniveau 3F heeft waarschijnlijk vaak meer tijd nodig dan 20 weken training. Het vermoeden bestaat ook dat niet iedere pedagogisch medewerker in staat is om 3F te behalen (‘plafondeffect’).”

“Het is heel lastig om een aantal uren te koppelen aan het aantal uren dat er training nodig is. In vier weken iemand van 2F naar 3F brengen op een domein lukt in ieder geval niet, zoveel is duidelijk. 20 weken is een mooie norm. Maar voor iemand die de toets net niet gehaald heeft, kan vier weken wel weer voldoende zijn. Dat heeft ook met de leerbaarheid te maken. Als gemeente zou je je groep in moeten delen op leerbaarheid. Daar moeten gemeenten dan wel op investeren, want een lang traject kan namelijk best een kostenpost zijn. In de praktijk discrimineert de toets leerbaarheid alleen (ook niet altijd) als meerdere vaardigheden onder het niveau zijn behaald. Ervaring leert dat het beter is om de medewerkers die meerdere vaardigheden onder het niveau hebben gescoord bij elkaar te zetten in een groep. Nu wordt er over het algemeen modulair gewerkt, terwijl sommige medewerkers misschien meer baat hebben bij een geïntegreerd, langer traject. Het merendeel van de medewerkers hoeft maar één of twee vaardigheden te verhogen naar het gewenste niveau.”

Pedagogisch medewerkers toetsen en scholen

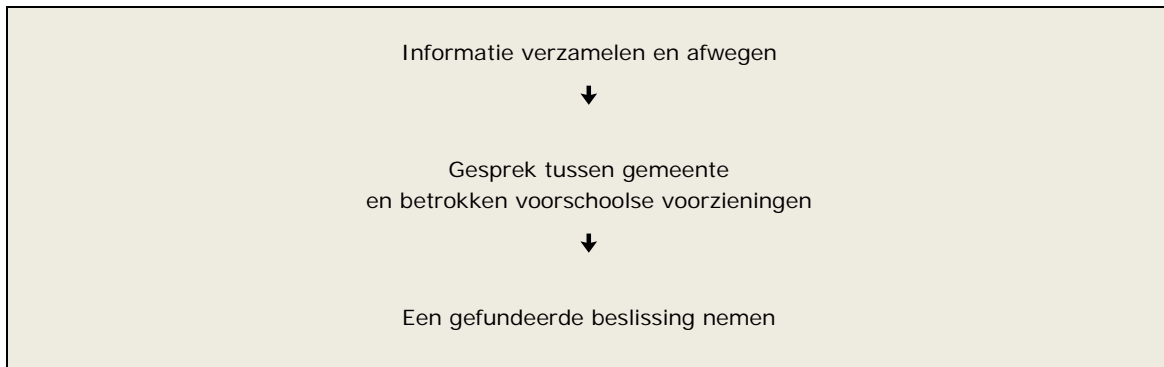
Om het taalniveau van pedagogisch medewerkers in de VVE-sector vast te stellen, moet hun taalvaardigheid worden getoetst op 3F bij de mondelinge vaardigheden en leesvaardigheden. De pedagogisch medewerkers die onder de taalnorm scoren, worden vervolgens bijgeschoold. De voorschoolse voorzieningen in de VVE-sector zijn zelf verantwoordelijk voor het taalniveau van hun pedagogisch medewerkers en dus ook voor de bijscholing. Zij moeten bij de GGD en/of Inspectie van het Onderwijs (de toezichthoudende instellingen) kunnen aantonen dat hun pedagogisch medewerkers aan de taalnorm voldoen.

Gemeenten krijgen middelen van het Rijk om het taalniveau van pedagogisch medewerkers in de VVE-sector te verhogen. Het ligt daarom voor de hand dat de gemeente de regie neemt van het werken aan de nieuwe taalnorm en dat ze hierbij het lokale voorschoolse veld en de opleidingsinstituten intensief betreft.

Behoeftte aan een Kieswijzer

Om gemeenten / organisaties te ondersteunen bij de keuze van een taaltoets, heeft het ministerie van OCW Sardes gevraagd om een Kieswijzer voor taaltoetsen te ontwikkelen. Daarnaast is er een Kieswijzer ontwikkeld voor cursussen die het taalniveau van pedagogisch medewerkers in de VVE-sector verbeteren. Die Kieswijzer kan gemeenten helpen om in overleg met de lokale VVE-aanbieders een passend scholingsaanbod te kiezen.

De voorliggende Kieswijzer presenteert stappen en overwegingen die van belang zijn bij de keuze van een taaltoets en geeft aan welke bewegingsruimte er is. De gemeente neemt uiteindelijk de beslissing, in samenspraak met de betrokken voorschoolse voorzieningen. Samen doorlopen zij het volgende proces:

Figuur 1: een gefundeerde keuze maken voor de taaltoets

We benadrukken dat deze Kieswijzer een hulpmiddel is. De hierin opgenomen lijst met toetsen is mogelijk niet uitputtend en gemeenten en voorschoolse voorzieningen zijn niet verplicht om de Kieswijzer te gebruiken. De in deze Kieswijzer opgenomen toetsen zijn niet erkend (en geaccrediteerd) door het ministerie van OCW of de Onderwijsinspectie.

Bijlagen

Deze Kieswijzer heeft twee bijlagen: bijlage 1 bevat de verantwoording van de totstandkoming van deze Kieswijzer en bijlage 2 bevat de lijst van de taaltoetsen waaruit een keuze kan worden gemaakt.

2. Kieswijzer

De taaltoets: onderdeel van een taalverbeteringstraject

Gemeenten moeten een taaltoets kiezen om vast te stellen hoe het is gesteld met het Nederlandse taalniveau (spreken, lezen en schrijven) van de pedagogisch medewerkers in de VVE-sector. Dit is een belangrijke beslissing, omdat de uitkomsten de gemeente/voorzieningen in staat moeten stellen om een passend taalverbeteringstraject uit te voeren. Het is verstandig dat de gemeente de toetsing en het taalverbeteringstraject in nauw overleg met het voorschoolse werkveld vormgeeft. Dan is het eenvoudiger om de beoogde kwaliteitsverbetering van VVE te realiseren.

Informatiebox 3: de taaltoetsen van UvA Talen staan aan de wieg van de landelijke taalnorm 3F

Nog voordat de landelijke 3F-taalnorm was ingesteld, blijkt in Amsterdam dat het taalniveau van (allochtone) leidsters in de VVE niet overal voldoende is. Dat geldt vooral voor pedagogisch medewerkers die op latere leeftijd naar Nederland zijn gekomen en de Nederlandse taal dus later hebben geleerd. De gemeente Amsterdam geeft de UvA de opdracht om uit te zoeken hoe het is gesteld met de vaardigheden van de leidsters.

De UvA ontwikkelt een toets die spreken en lezen toetst op niveau B2 en schrijven/taalverzorging op niveau B1. Dit is een Europese norm, die grotendeels overeenkomt met respectievelijk 3F en 2F. De UvA baseert zich op het Europees referentiekader, omdat het 3F-niveau van Meijerink dan (in 2009 en 2010) nog niet is geïmplementeerd.

De gemeente Amsterdam stelt de voorwaarde dat de vaardigheden binnen een dagdeel moeten kunnen worden getoetst. Na de toetsing blijkt dat de helft van de leidsters aan het niveau voldoet. Vervolgens tekenen de toenmalige wethouder Asscher en alle VVE-instellingen tijdens de Amsterdamse taalconferentie een convenant met afspraken over verbetering van het taalniveau van pedagogisch medewerkers.

Alle pedagogisch medewerkers die de toets niet hebben gehaald, krijgen een (gratis) taaltraining bij het ROC van Amsterdam en ROC ASA (nu: ROC TOP). Het standaard scholingsaanbod bestaat uit een module van 10 weken per toetsonderdeel. Vervolgens kan de toets per onderdeel worden afgenomen. Zo is het mogelijk dat een leidster bijvoorbeeld een herkansing doet voor spreekvaardigheid, terwijl ze nog langer scholing volgt voor schrijfvaardigheid. De eerste 5 jaar kunnen deelnemers maximaal 4 herkansingen doen (per onderdeel), maar inmiddels is dit teruggebracht tot 2.

Van de vaste werknemers in de voorschoolse educatie voldoet inmiddels 98% aan de 'Amsterdamse' taalnorm. De gemeente Amsterdam is eigenaar van de Amsterdamse Taaltoets Nederlands en UvA Talen heeft de licentie om deze toets (landelijk) bij pedagogisch medewerkers af te nemen.

Een beredeneerde keuze maken

Bij het maken van de keuze voor een taaltoets spelen verschillende factoren een rol. In een aantal stappen komt de gemeente, uiteraard in overleg met de betrokken voorschoolse voorzieningen, tot een beredeneerde keuze. Soms gebeurt dit snel, bijvoorbeeld doordat de gemeente de zorgvuldig afgewogen keuze voor toetsing en scholing van een andere gemeente (bijv. de dichtstbijzijnde centrumgemeente) één-op-één overneemt.

Wanneer de gemeente en voorschoolse voorzieningen de stappen van de volgende hoofdstukken doorlopen, is de kans groot dat ze een gefundeerde keuze maken. De keuze is dan niet gebaseerd op toevalligheden en irrationele argumenten, maar op een realistisch en gedragen besluit.

Vijf stappen

Om tot een beredeneerde keuze te komen, doorloopt de gemeente, in nauwe samenwerking met de instellingen, de volgende stappen:

Informatiebox 4: stappen om een beredeneerde keuze te maken voor een taaltoets

Stap 1: overleg en afstemming
Stap 2: functies van de taaltoets vaststellen
Stap 3: taaltoetsen vergelijken
Stap 4: kosten berekenen
Stap 5: balans opmaken

Het is niet altijd nodig om alle stappen te doorlopen. Soms maakt de gemeente al in een vroeg stadium een keuze voor een toets. Het proces (alle stappen doorlopen) hoeft niet veel tijd te kosten: er kan in principe binnen een maand een weloverwogen keuze worden gemaakt.

3. Stap 1: overleg en afstemming

Overleg met het voorschoolse veld

Allereerst peilt de gemeente bij de lokale VVE-sector hoe de instellingen aankijken tegen de opdracht waar ze gezamenlijk voor staan. Dit kan bijvoorbeeld in het overleg van de Lokale Educatieve Agenda of in een ander overleg waarbij de betreffende instellingen aan tafel zitten. Is er geen dergelijke overlegstructuur, dan zal deze er moeten komen. Het is ook mogelijk om voor dit specifieke onderdeel van het VVE-beleid een speciale projectgroep of apart platform in het leven te roepen.

Het spreekt voor zich dat de gemeente het punt van de taalverbetering agendeert en er vervolgens voor zorgt dat er een proces wordt doorlopen dat ertoe leidt dat alle pedagogisch medewerkers in de VVE aan de nieuwe taalnorm 3F voldoen. Met het oog op kostenbeperking en efficiëntie, kan het voor kleine gemeenten lonen om hierin op te trekken met andere kleine gemeenten in de regio. Dit kan voorschoolse voorzieningen die bovengemeentelijk werken helpen bij de uitvoering van het taalverbeteringstraject. Het helpt om een plan van aanpak met een tijdpad te maken, waaraan de partijen zich committeren.

Rekening houden met verschillende mogelijkheden en behoeften

De lokale VVE-sector kan divers zijn. De omvang en het aantal aanbieders van kinderopvang en/of peuteropvang verschilt per gemeente. Mogelijk verschillen de mogelijkheden en behoeften van de kinderopvang enerzijds en de peuteropvang anderzijds. Maar ook kunnen instellingen *binnen* de kinderopvang of peuteropvang verschillend denken over het plan om het taalniveau van pedagogisch medewerkers te verhogen. De gemeente doet er goed aan om - waar het kan en binnen de kaders van de betreffende opdracht - aan te sluiten bij de wensen van de voorschoolse sector. De nieuwe taalnorm 3F staat niet ter discussie, maar er is wel flexibiliteit en maatwerk mogelijk bij de fasering, in het tempo en in de aanpak.

Streven naar één aanpak

Echter, omdat de partijen bij voorkeur in goed overleg tot één aanpak moeten komen, is het verstandig dat de gemeente spaarzaam omgaat met het bieden van maatwerk. Immers, ingaan op de verschillende mogelijkheden en wensen van de instellingen is vanuit de gemeente moeilijk te regisseren. Als het traject voor de instellingen verschilt in fasering, tempo en aanpak, vereist dit van de gemeente meer organisatie en coördinatie.

Het heeft verschillende voordelen als alle betrokken partijen tot dezelfde aanpak en fasering komen: gegevens en opbrengsten kunnen beter worden vergeleken, de kwaliteit van het traject kan beter worden bewaakt, het gevoel van saamhorigheid is sterker en er is een efficiëntere inzet van middelen mogelijk (lagere inkoopkosten bij grootschaligheid). Aanbeveling is om alleen ruimte te bieden aan verschillende wensen binnen het werkveld als deze goed zijn gegrond en in dienst staan van het doel: het verbeteren van het taalniveau van pedagogisch medewerkers in de VVE-sector.

Omdat de voorschoolse sector volop in beweging is, is de *timing* van de toetsing en scholing niet onbelangrijk. De extra kwaliteitseisen die aan het voorschoolse personeel worden gesteld, vereisen aanpassing van het personeelsbeleid. Voorschoolse voorzieningen moeten dit goed kunnen regelen met hun personeel. Dat kost tijd en energie. Het proces moet hiervoor ruimte bieden.

Informatiebox 5: de EVC-procedure en de taaltoetsen

Het komt voor dat organisaties uit de VVE-sector ervaren pedagogisch medewerkers op MBO 3-niveau hebben die via een EVC-procedure (Erkenning van Verworven Competenties) MBO 4-niveau aanbieden en het taalniveau zo laten behalen. Soms erkent de MBO-instelling die de niveau 4-opleiding verzorgt, sommige taaltoetsen niet.

Volgens de EVC-procedure mag de examencommissie van een ROC zelf beoordelen / afwegen of voor een Ervaringscertificaat een vrijstelling wordt verleend. De examencommissie mag dus tot het oordeel komen dat een bepaalde taaltoets niet voldoet voor het EVC-traject. Gemeenten kunnen in overleg treden met de MBO-instelling om te bezien of vrijstelling toch mogelijk is. Ook kan worden overwogen worden om de EVC-procedure door een andere aanbieder uit te laten voeren, die het taalcertificaat wel erkent.

Aanpak bespreken met opleidingsinstellingen

Het is belangrijk dat de gemeente ook de opleidingen (ROC's) in de regio betreft bij het werken aan de nieuwe taalnorm (zie het voorbeeld van Amsterdam in informatiebox 3). Zij zullen immers pedagogisch medewerkers moeten afleveren die aan de taalnorm voldoen. Ook kunnen de ROC's een belangrijke rol spelen bij de toetsing en de scholing van het zittende personeel in de VVE-sector (zie de Kieswijzer voor het cursusaanbod). Bovendien wordt een aantal taaltoetsen uit deze Kieswijzer door ROC's afgenomen.

Werken in tranches

Omdat het praktisch onmogelijk is om onder werktijd alle pedagogisch medewerkers tegelijkertijd te toetsen en te scholen, zal dit moeten gebeuren in een aantal tranches. Voorschoolse voorzieningen moeten vervanging kunnen inzetten voor de pedagogisch medewerkers die bezig zijn met toetsing en scholing. Afhankelijk van de CAO-bepalingen, krijgen de voorzieningen hiervoor een passende vergoeding.

Informatiebox 6: maximaal twee herkansingen na een eerste taaltoets

"Het is verdedigbaar om na een eerste toets maximaal twee herkansingen per deelttoets in te stellen. Je moet namelijk ook oppassen voor 'toetsmoeheid' en 'toetsvrees'. Bij een snelle herkansing is de leertijd vaak te kort. Het traject tussen het examen en de herkansing moet lang genoeg zijn. Alleen als het gaat om uitval vanwege de randvoorwaarden rondom de toetsing, kun je de periode tussen toets en herkansing beter niet te lang laten duren."

Onderscheid maken tussen nieuw en zittend personeel

Bij nieuwe medewerkers kan de taaltoets een onderdeel zijn van de sollicitatieprocedure (tenzij de betreffende pedagogisch medewerker het taalniveau 3F in de mbo-opleiding als keuzemodule heeft gehaald). Zittend personeel kan in grotere groepen worden getoetst en geschoold. Nieuw personeel kan natuurlijk ook meedoen met een van deze tranches.

Zorgvuldigheid staat voorop

De toetsing en het al dan niet verplicht deelnemen aan scholing, is voor pedagogisch medewerkers een spannende aangelegenheid. Hun baan staat immers op het spel. Alle inzet moet er echter op zijn gericht om ontslagen tot een minimum te beperken. Er zijn goede alternatieven om personeel op een andere manier in te zetten.

Een zorgvuldige procedure en goede communicatie met de werkvloer over het taalverbeteringstraject zijn van belang. De voorschoolse voorzieningen zijn zelf verantwoordelijk voor goed personeelsbeleid en voor een goede afwikkeling van de toetsing en scholing. Ook moeten de instellingen zelf een alternatief vinden voor pedagogisch medewerkers die het vereiste taalniveau (na herhaalde bijscholing) niet halen. Daarom is het van belang dat de voorschoolse voorziening de pedagogisch medewerkers goed voorbereidt op wat er gaat gebeuren en hen voldoende mogelijkheden biedt voor bijscholing en herkansing.

4. Stap 2: functies van de taaltoets vaststellen

Functies van de taaltoets

De taaltoets moet in de eerste plaats het taalniveau van pedagogisch medewerkers inzichtelijk maken: liggen hun mondelinge vaardigheden en leesvaardigheden op niveau 3F?

Daarnaast kan de toets andere functies hebben: selectie, diagnose, kwalificatie/certificering, verantwoording en evaluatie. Welke functie de taaltoets heeft, wordt onder meer bepaald door de wijze waarop en op welk moment de taaltoets wordt afgenomen.

In veel taalscholingstrajecten worden voor- en natoetsen afgenomen (zie de Kieswijzer taalcursussen 3F). Deels zijn dit vormen van zelfevaluatie, voor een ander deel zijn het taaltoetsen die in deze Kieswijzer worden besproken.

Selectie

De taaltoets fungeert als selectie-instrument als deze vóór het taalverbeteringstraject wordt afgenomen om vast te stellen welke pedagogisch medewerkers voor scholing in aanmerking komen. Wie onder de vereiste norm scoort, moet een scholing volgen. Ook kunnen de uitkomsten van de toets bepalend zijn voor de intensiteit van de scholing. Pedagogisch medewerkers die ver onder de norm scoren gaan een intensiever taalverbeteringstraject volgen dan zij die net onder de norm scoren.

Diagnose

Op basis van de uitkomsten van de taaltoets kan op individueel niveau worden vastgesteld op welke specifieke taalvaardigheden de scholing zich bij deze persoon moet richten. De taaltoets fungeert zo als een diagnose-instrument. Het taalverbeteringstraject wordt dan op maat samengesteld voor individuen of groepjes pedagogisch medewerkers.

Kwalificatie / certificering

De taaltoets wordt als een kwalificatie- of certificeringsinstrument ingezet als de toets aan het einde (na een scholingstraject) wordt afgenomen. Dan maken de uitkomsten van de toets duidelijk wie er aan de taalnorm voldoen.

Informatiebox 7: verantwoording afleggen aan de toezichthouder

VVE kent twee wettelijke kaders: het Toetsingskader voorschoolse educatie van de GGD Nederland en het Toezichtkader VVE van de Inspectie van het Onderwijs. In Amsterdam is er, in aanvulling op de wettelijke kaders, een gemeentelijk waarderingskader voor de VVE-sector opgesteld waarin hogere kwaliteitseisen zijn vastgelegd. Ook de taalnorm is hierin opgenomen. De GGD controleert jaarlijks of de pedagogisch medewerkers in de VVE-sector aan de taalnorm voldoen.

De GGD-inspecteur wil de certificaten van alle pedagogisch medewerkers zien. Er zijn vier mogelijkheden: 1. Ik voldoe niet aan de taalnorm. 2. Ik ben nog in scholing. 3. Ik beheers de taalnorm. 4. Mijn taalniveau ligt hoger dan de taalnorm. De informatie over de taalnorm staat in de inspectierapporten van de locatie.

Verantwoording

Aan het einde van het taalverbeteringstraject kan de taaltoets ook dienen als verantwoordingsinstrument. De voorschoolse voorziening kan aan de hand van de opbrengsten aan toezichthoudende instanties (GGD en Onderwijsinspectie) laten zien dat de taalvaardigheid van de pedagogisch medewerkers voldoet aan de vereiste taalnorm.

Evaluatie

Na elk scholingsmoment kan – tussentijds of aan het eind – worden getoetst of de deelnemers aan de taalnorm voldoen. Op deze manier wordt de taaltoets als evaluatie-instrument gebruikt. Als bijvoorbeeld blijkt dat een deel van de pedagogisch medewerkers (hardnekkig) onder de taalnorm blijft scoren, kunnen er vraagtekens worden geplaatst bij de kwaliteit van de scholing.

5. Stap 3: taaltoetsen vergelijken

Er bestaan verschillende toetsen om vast te stellen of pedagogisch medewerkers aan de taalnorm voldoen. De taaltoetsen zijn in informatiebox 8 beschreven aan de hand van een aantal (objectieve) kenmerken. Het aantal kenmerken is, vergeleken met eerdere versies van de Kieswijzer, uitgebreid, waardoor gemeenten en voorschoolse voorzieningen nog gefundeerder voor een taaltoets kunnen kiezen. De 37 kenmerken zijn geclusterd in a) algemene b) domeinspecifieke c) psychometrische d) procedurele e) begeleidende en f) financiële kenmerken.

Gemeenten kunnen, in overleg met het voorschoolse veld, aan sommige kenmerken meer waarde toekennen dan aan andere kenmerken, onder meer op basis van objectief-inhoudelijke gronden. Dit kan leiden tot een voorkeur voor een bepaalde toets. In hoofdstuk 7, stap 5, staan we daar uitvoerig bij stil.

Voorop staat dat er geen slechte taaltoetsen in het overzicht zijn opgenomen. Alle toetsen hebben kenmerken die de kwaliteit van de toets garanderen. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de taaltoetsen.

Informatiebox 8: kenmerken van de taaltoets

a) Algemene kenmerken

1. De naam: hoe heet de toets?
2. Ontwikkelaar: wie heeft de toets ontwikkeld?
3. Jaar van uitgave: in welk jaar is de toets ontwikkeld / gepubliceerd?
4. Naam en contactgegevens organisatie: wat zijn de naam en de contactgegevens van de organisatie die de toets in beheer heeft?
5. Website: Op welke website is meer (achtergrond)informatie te vinden over de organisatie en/of de toets?
6. Certificering /accreditatie / keurmerk: heeft de organisatie een externe kwaliteitsbeoordeling? Zo ja, welke (ISO, Cedeo, Blik op Werk e.d.)?
7. Niveau: welk niveau of welke niveaus worden per domein getoetst? Lager dan 1F, 1F t/m 4F, of alleen 3F? Wat is het bereik van de toets?
8. Beroepsspecificiteit: is de toets geschikt voor meerdere beroepsgroepen, of is de toets specifiek ontwikkeld voor pedagogisch medewerkers in de VVE-sector (contextgericht)?
9. Afhankelijkheid: is de toets methode-onafhankelijk of methode-afhankelijk? Als de toets bij een taalcursus hoort: bij welke?
10. Versies: hoeveel versies zijn er van de toets?

b) Domeinspecifieke kenmerken

11. Spreken: hoe ziet dit domein eruit? Wat moet de deelnemer doen (bijvoorbeeld hoeveel en wat voor type taaltaken) om te laten zien dat hij/zij dit domein beheerst? Als taalvaardigheden geïntegreerd worden getoetst, hoe ziet dat eruit?
12. Gesprekken voeren: hoe ziet dit domein eruit? Wat moet de deelnemer doen (bijvoorbeeld hoeveel en wat voor type taaltaken) om te laten zien dat hij/zij dit domein beheerst? Als taalvaardigheden geïntegreerd worden getoetst, hoe ziet dat eruit?
13. Luisteren: hoe ziet dit domein eruit? Wat moet de deelnemer doen (bijvoorbeeld hoeveel en wat voor type taaltaken) om te laten zien dat hij/zij dit domein beheerst? Als taalvaardigheden geïntegreerd worden getoetst, hoe ziet dat eruit?
14. Lezen: hoe ziet dit domein eruit? Wat moet de deelnemer doen (bijvoorbeeld hoeveel en wat voor type taaltaken) om te laten zien dat hij/zij dit domein beheerst? Als taalvaardigheden geïntegreerd worden getoetst, hoe ziet dat eruit?
15. Schrijven: hoe ziet dit domein eruit? Wat moet de deelnemer doen (bijvoorbeeld hoeveel en wat voor type taaltaken) om te laten zien dat hij/zij dit domein beheerst? Als taalvaardigheden geïntegreerd worden getoetst, hoe ziet dat eruit?

16. Taalverzorging: hoe ziet dit domein eruit? Wat moet de deelnemer doen (bijvoorbeeld hoeveel en wat voor type taaltaken) om te laten zien of hij/zij dit domein beheerst? Als taalvaardigheden geïntegreerd worden getoetst, hoe ziet dat eruit?

c) Psychometrische kenmerken

17. Validiteit: op welke manier is gegarandeerd dat de toets de afzonderlijke domeinen daadwerkelijk meet op niveau 3F? Wordt er gebruikgemaakt van de Referentieniveaus F1 t/m 4F van Meijerink? Of van een ander kader, zoals het Europees Referentiekader A1 t/m C2? Is er voor het maken van de toets inhoud gebruikt? Zo ja, welke? Is deze inhoud contextgericht?
18. Betrouwbaarheid: hoe is de betrouwbaarheid van de toets gewaarborgd? Wat kan er worden gezegd over de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid? Hoe is ervoor gezorgd dat de uitkomst zo min mogelijk afhankelijk is van de beoordelaar? Denk aan een protocol, gespreksleidraad of onderlinge ijking.
19. Objectiviteit: in hoeverre is gegarandeerd dat de uitkomst van de (deel)toets onafhankelijk is van (storende) invloeden van beoordelaars? Is er ruimte voor interpretatie?
20. Transparantie: worden deelnemers geïnformeerd, zodat zij een goede voorbereidings- en antwoordstrategie kunnen ontwikkelen voor de toets. Hoe?
21. Normering: op welke manier komt de score voor een domein tot stand? In welke vorm wordt deze afgedrukt? Wordt de score vergeleken met een criterium (bijv. 3F) en/of referentiegroep? Op welke wijze worden beslissingen onderbouwd?

d) Procedurele kenmerken

22. Werkwijze: hoe ziet het hele toetstraject eruit (informatievoorziening aan / communicatie met gemeente, organisatie en/of deelnemers)? Hoe lang duurt een traject? Hoeveel tijd zit er tussen de toetsafname ende toetsuitslag?
23. Organisatie van de toetsafname: op welke manier wordt de toetsafname georganiseerd (in groepen of individueel), centrale of willekeurige toetslocatie)? Is er bij het toetsen van 'spreken' en/of 'gesprekken voeren' een gespreksleider?
24. Toetsprocedure: op welke manier(en) wordt de toets afgenomen: schriftelijk, mondeling, digitaal, gebruik van ICT? Wie beoordeelt, bepaalt de score? Wie zijn de beoordelaars? Hoe is dit geregeld als de toets verbonden is aan een methode? Hoe is objectieve beoordeling gegarandeerd? Is er toezicht tijdens de toetsafname? Liggen de procedures vast? Is er een klachtenregeling als deelnemers een klacht hebben over de uitslag of de afname?
25. Afnameduur: hoeveel tijd krijgt een deelnemer om de toets te maken? Is dit voldoende? Zijn hier uitzonderingen op?
26. Benodigdheden: welke condities, setting en/of materialen (computer, pen, laptop, internetverbinding e.d.) zijn nodig voor de afnemer / organisator en de deelnemer? Wat is niet toegestaan (bijvoorbeeld spellingscontrole bij het toetsen van 'schrijven').
27. Rapportage aan de deelnemers: op welke manier wordt er aan de individuele deelnemer gerapporteerd? Welke informatie? Hoe? Is deze informatie bruikbaar voor diagnose, foutenanalyse? Hoeveel tijd zit er tussen afname van de toets en terugkoppeling van de uitslag?
28. Rapportage aan de organisaties: op welke manier wordt er aan de organisaties gerapporteerd? Welke informatie? Hoe?
29. Rapportage aan de gemeente: op welke manier wordt er aan de gemeente gerapporteerd? Welke informatie? Hoe?
30. Certificaat: krijgen de deelnemers een certificaat bij slagen? Hoe ziet dat eruit en hoe krijgen ze dit (ophalen, per e-mail, per post)?
31. Slagingspercentage: wat is het slagingspercentage? Hoeveel pedagogisch medewerkers slagen na 1, 2 enzovoort keer?

e) Begeleidende kenmerken

32. Voorbereiding op de toets: worden deelnemers voorbereid op de toets? Zo ja, hoe? Is er een informatiebijeenkomst? Wordt er gebruikgemaakt van informatie, oefenmateriaal?
33. Oefentoetsen: zijn er oefentoetsen beschikbaar voor de deelnemers? Hoe zien die eruit?
34. Inzage in de gemaakte toetsen: is er een mogelijkheid tot inzage in de toets/ de toetsuitslag? Met welke intentie? Waarin hebben deelnemers wel en geen inzage? Hoe is de inzage in de eigen toets geregeld?
35. Beperkingen en / of toetstijdverlenging: hoe wordt omgegaan met deelnemers die een beperking hebben, bijv. dyslexie? Krijgen zij aangepaste toetsen? Zijn hulpmiddelen toegestaan? Meer tijd? Groter lettertype? Indien toetsverlenging mogelijk is, wat zijn daarvoor de criteria?

f) Financiële kenmerken

36. Kosten toets: wat zijn de kosten (per deelnemer) van de toets? Wat zijn de kosten van de toetsafname? Zijn de kosten hoger als er aanpassingen nodig zijn voor deelnemers met een beperking? Wordt er gebruikgemaakt van een licentie? Waar hangt de hoogte van de kosten van af? Wordt er 'bulkkorting' gegeven?
37. Kosten herkansing: wat zijn de kosten van herkansing(en)?

Algemene kenmerken

Toetsnaam

In deze Kieswijzer zijn vijf toetsen opgenomen:

- *Toolkit Onderwijs en Arbeidsmarkt (TOA)* van Bureau ICE.
- *IVIO Lezen en Schrijven* van IVIO-Examenbureau.
- *Taaltoets Mister Dutch* van Mister Dutch i.s.m. CINOP.
- *Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F* van Muiswerk Educatief.
- *UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE* van UvA Talen.

Ontwikkelaar

De toetsen zijn ontwikkeld door verschillende (semi)commerciële en publieke instellingen (universiteit of een instelling gelieerd aan een universiteit). Een deel van de taaltoetsen is op eigen initiatief ontwikkeld naar aanleiding van beleidsmatige ontwikkelingen; andere toetsen zijn in opdracht (van bijvoorbeeld een gemeente) gemaakt.

Jaar van uitgave

Een aantal toetsen is al wat ouder, zoals de TOA en de UvA Taaltoets. De TOA is 8 jaar geleden ontwikkeld, maar de inhoud wordt regelmatig aangepast. De UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE is van 2009, maar is een aantal keren gereviseerd. De andere toetsen zijn van recentere datum: Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F stamt uit 2012. Van zeer recente datum – 2016 - is IVIO Lezen en Schrijven. IVIO laat minimaal vijf nieuwe examens per jaar ontwikkelen. De Taaltoets Mister Dutch wordt jaarlijks geactualiseerd.

Hoe recenter de toets is ontwikkeld, hoe groter de kans dat nieuwe ontwikkelingen in de VVE-sector erin zijn meegenomen (bijvoorbeeld opbrengstgericht werken, hbo'ers op de groep). De taaltoets van UvA Talen kan dus enigszins verouderd zijn.

Naam en contactgegevens organisatie

De organisaties die de toetsen in beheer hebben, bevinden zich overwegend in de Randstad. De gemeenten/VVE-instellingen kunnen contact opnemen met deze organisaties als zij vragen hebben over het gebruik van de betreffende toets voor het taalverbeteringstraject naar 3F.

Website

Op de websites van de organisaties is informatie te vinden over de betreffende organisaties en over hun taaltoets:

TOA: www.toets.nl

IVIO Lezen en Schrijven: www.ivio.nl

Taaltoets Mister Dutch: www.misterdutch.nl

Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F: www.muiswerk.nl

UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE: www.uvatalen.nl)

Certificering / accreditatie / keurmerk

Organisaties die een externe kwaliteitsbeoordeling hebben, bewaken de kwaliteit van de totstandkoming en/of afname van de taaltoets.

- Bureau ICE en IVIO-Examenbureau zijn ISO-gecertificeerd. ISO staat voor 'Internationale Standaardisering van Organisatie' en regelt kwaliteitsnormen van organisaties.
- Mister Dutch beschikt over het keurmerk Blik op Werk, een onafhankelijk kwaliteits- en kennisinstituut. Mister Dutch is ingeschreven in het register CRBKO (Centraal Register Kort Beroepsonderwijs) en is gestart met de ISO-certificering van Certiked.
- UvA Talen is eveneens ingeschreven bij het CRBKO en heeft een aspirant status bij Blik op Werk.
- Muiswerk Educatief heeft geen extern kwaliteitskeurmerk.

Niveau

Alle toetsen bestrijken een brede range aan niveaus.

- De TOA bestrijkt voor de vaardigheden spreken en gesprekken voeren van lager dan niveau 1F t/m niveau 3F. Voor de vaardigheden lezen, luisteren en schrijven meet de TOA van lager dan niveau 1F t/m niveau 4F.
- De toets van IVIO Lezen en Schrijven: van lager dan niveau 1F tot en met niveau 3F.
- De Taaltoets Mister Dutch: niveau 1F t/m 4F.
- Testsuite 7 Nederlands: niveau 1F t/m 4F
- UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE: niveau 1F t/m 4F. Deze taaltoets is feitelijk gebaseerd op een Europees referentiekader, maar de bandbreedte van die niveaus (A1 t/m C1) komen overeen met 1F t/m 4F.

Het is belangrijk dat het plafond van de toets minimaal niveau 3F is. We moeten immers vaststellen of pedagogisch medewerkers dit niveau (de nieuwe taalnorm) beheersen. Het voordeel van toetsen met een groter bereik (ook 4F) is dat het taalniveau preciezer kan worden bepaald. Bovendien kan het deelnemers motiveren als blijkt dat hun taalvaardigheid beter is dan het vereiste minimumniveau. Bij toetsen die tot 3F gaan, kunnen niet alle personeelsleden laten zien wat ze in huis hebben. De taaltoets kan immers ook worden gebruikt bij een 'route naar excellentie': goede pedagogisch medewerkers met een bovengemiddelde taalvaardigheid worden aangemoedigd om een verkorte (Associate Degree) of een volwaardige hbo-opleiding te gaan volgen. Dit vergroot hun carrièreperspectief.

Beroepsspecificiteit

De beroepsspecificiteit is een zeer belangrijk inhoudelijk kenmerk. De TOA, IVIO Lezen en Schrijven en Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F zijn ontwikkeld voor meerdere beroepsgroepen en personen in het voortgezet onderwijs en/of middelbaar beroepsonderwijs. Dit zijn zogeheten *algemene / generieke* toetsen. De TOA biedt echter de mogelijkheid om de mondelinge vaardigheden spreken en gesprekken voeren af te nemen binnen de eigen beroepscontext.

Informatiebox 9: sleutels tot succes: beroepsspecifieke toets en opfriscursus

Deze G86-gemeente kiest voor de beroepsspecifieke taaltoets van UvA Talen. De gemeente heeft geleerd van de ervaringen van een naburige G37-centrumgemeente, die zonder noemenswaardig voortraject voor een algemene taaltoets koos. De teksten en opgaven van deze algemene taaltoets pasten niet goed bij de belevingswereld van de pedagogisch medewerkers in de VVE. Bovendien bleek dat het toetsen een spannende aangelegenheid, vooral voor pedagogisch medewerkers die al heel lang niet meer in de schoolbanken hebben gezeten. Het gevolg daarvan was dat er heel veel pedagogisch medewerkers zijn gezakt voor de taaltoets. Deze G37-gemeente is daarom later overgestapt op een andere taaltoets.

UvA Talen stelt voor om de pedagogisch medewerkers voorafgaand aan de toets eerst een opfriscursus met voorbereidende lessen aan te bieden. Dat pakt goed uit. Een lokaal taalbureau verzorgt op drie avonden (van 2 uren) een opfriscursus. Hierdoor wordt de grootste spanning bij de pedagogisch medewerkers weggenomen. De gemeente regelt de ruimtes voor de opfriscursus en de toets. De opfriscursus wordt gegeven in een scholengemeenschap en de toets wordt afgenomen in het gemeentehuis

In overleg met de uitvoerende organisaties, wordt ervoor gekozen om de toets op een doordeweekse dag, een woensdag, af te nemen. Twee pedagogisch medewerkers die op die dag al een vakantie hebben geboekt, maken de toets bij de eerste herkansing. In principe hebben alle pedagogisch medewerkers twee toetsingskansen (één herkansing). Bij hoge uitzondering (combinatie van dyslexie en niet-Nederlandstalige achtergrond) krijgt één pedagogisch medewerker een tweede herkansing. Als een pedagogisch medewerker ook voor de herkansing niet slaagt, dan moet hij/zij op eigen kosten zien te slagen. Omdat het de verantwoordelijkheid van de voorschoolse voorziening is dat alle pedagogisch medewerkers aan de nieuwe taalnorm 3F voldoen, is dit een zaak van de werkgever en de pedagogisch medewerker.

Alle organisaties die VVE (in de nabije toekomst) aanbieden mogen op kosten van de gemeente deelnemen aan het 3F-taalverbeteringstraject. Omdat de gemeente hiervoor drie jaren achter elkaar extra middelen krijgt, kunnen er diverse tranches worden aangeboden en kunnen pedagogisch medewerkers meerdere herkansingen doen.

Lezen blijkt de lastigste vaardigheid te zijn. Daarop scoren de meeste pedagogisch medewerkers onvoldoende. Maar liefst 95% slaagt voor de eerste taaltoets.

Als de gemeente de uitslag van UvA Talen krijgt – vlak voor de zomervakantie – neemt de beleidsmedewerker direct contact op met de organisaties, zodat de in spanning zittende pedagogisch medewerkers voor de vakantie duidelijkheid hebben over hun toetsresultaten. De organisaties brengen de individuele pedagogisch medewerkers op de hoogte van de uitslag. UvA Talen verzendt de certificaten naar de organisaties, maar het is goed om de deelnemers die zijn gezakt apart te informeren over de negatieve uitslag.

De Taaltoets Mister Dutch en de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE zijn *beroepsspecifieke* toetsen. Deze toetsen zijn speciaal ontwikkeld voor pedagogisch medewerkers in de voorschoolse sector. Ze zijn dus contextgericht. Dit betekent dat de opdrachten, taken en oefeningen aansluiten bij de belevingswereld van de deelnemers en bij de dagelijkse VVE-praktijk. Dit kan de motivatie om de toets te maken gunstig beïnvloeden. Er is dan ook veel voor te zeggen om een taaltoets te gebruiken die is toegesneden op de VVE-praktijk.

Een mogelijk nadeel van beroepsspecifieke toetsen is dat de (pedagogische) opvattingen van pedagogisch medewerkers over het werk strijdig kunnen zijn met de toetsvragen en antwoorden. Mister Dutch ondervangt dit door aan de vraag "volgens deze tekst" toe te voegen. Ook in de toetsinstructie wordt gewezen op dit punt.

Methode-afhankelijkheid

Alle toetsen zijn methode-onafhankelijk. Dat wil zeggen dat ze niet bij een bepaalde taalcursus of –methode horen. Dit biedt betere garanties dat de toets werkelijk taalniveau 3F meet. Op dit kenmerk verschillen de vijf taaltoetsen dus niet. Wel biedt Muiswerk online taalcursussen aan en wordt de UvA Taaltoets op de Amsterdamse ROC's gebruikt bij taalscholing voor de VVE en bij de taalmethode Allemaal Taal.

Versies

Het is belangrijk dat er meerdere versies van een toets zijn of dat de toetsen regelmatig worden veranderd. Dit om te voorkomen dat deelnemers de toets van tevoren al kunnen oefenen doordat de toets openbaar is of doordat zij de opgaven al horen van pedagogisch medewerkers die de toets al hebben gemaakt.

- De TOA heeft per vaardigheid en niveau minimaal vijf versies.
- IVIO Lezen en Schrijven heeft minimaal 10 versies per niveau.
- De Taaltoets Mister Dutch heeft 10 versies van de deoltoetsen lezen, luisteren en taalverzorging. Van de toetsen spreken / gesprekken voeren en schrijven zijn er 20 versies.
- Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F heeft geen versies, maar werkt adaptief. De test past zich aan het niveau van de medewerker aan. Deze testen zijn dus dynamisch, de inhoud varieert telkens.
- De UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE heeft vijf versies.

Domeinspecifieke kenmerken

De inhoud van de taaltoetsen bestaat uit drie domeinen:

- a) mondelinge vaardigheden: spreken, gesprekken voeren en luisteren;
- b) leesvaardigheden: begrijpend lezen;
- c) schriftelijke vaardigheden: schrijven en taalverzorging.

Wat moeten pedagogisch medewerkers doen om te laten zien dat ze de taalvaardigheden op het vereiste niveau beheersen?

Twee van de vijf toetsen meten niet alle taaldomeinen: IVIO Lezen en Schrijven meet de mondelinge vaardigheden niet en de computergestuurde Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F dekt niet alle domeinen. Wordt er voor een van deze toetsen gekozen, dan zullen aanvullende taaltoetsen moeten worden gebruikt om alle domeinen te dekken.

Er bestaan enkelvoudige deoltoetsen, die betrekking hebben op één van de zes vaardigheden en meervoudige / geïntegreerde toetsen, die vaardigheden binnen een domein geïntegreerd toetsen. De taaltoetsen van UvA Talen zijn bijvoorbeeld gedeeltelijk geïntegreerd. Zo worden de vaardigheden spreken, gesprekken voeren en luisteren (mondelinge vaardigheden) geïntegreerd getoetst. Taalverzorging is in de taaltoets van UvA Talen onderdeel van schrijven. Mister Dutch toetst alle zes de taalvaardigheden apart.

Spreken

- Bij de TOA moet de pedagogisch medewerker een monoloog houden over een vooraf afgestemd onderwerp.
- IVIO Lezen en Schrijven toetst spreken niet.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch voert de deelnemer een spreekopdracht uit. De opdracht wordt uitgelegd door de toetsers van Mister Dutch en de deelnemer bereidt de opdracht 10 minuten voor. Daarna houdt de deelnemer een monoloog (presentatie). De toetsers neemt de presentatie op en beoordeelt deze later.
- Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F toetst spreken niet.

- De UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE integreert de vaardigheden spreken, gesprekken voeren en luisteren. De deelnemer moet 10 zinnen nazeggen, er wordt om een passende reactie gevraagd op zes werkgerelateerde situaties en de deelnemer moet een kort betoog houden over een werkgerelateerde activiteit (de deelnemer mag kiezen uit twee verschillende activiteiten).

Gesprekken voeren

- Bij de TOA voert de deelnemer een gesprek met een gespreksleider over een vooraf afgestemd onderwerp. In het gesprek komen discussie, overleg en het uitwisselen van informatie aan de orde.
- IVIO Lezen en Schrijven toetst deze taalvaardigheid niet.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch voert de deelnemer na de spreekopdracht een gesprek met de toetser. De toetser voert dit gesprek aan de hand van een gespreksleidraad. De toetser neemt dit gesprek op en beoordeelt dit later.
- Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F meet deze vaardigheid niet.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE is gesprekken voeren geïntegreerd in de spreek- en luistertoets (zie hierboven onder 'spreken').

Luisteren

- Bij de TOA hoort de deelnemer verschillende authentieke geluidsfragmenten en beantwoordt hij vervolgens meerkeuzevragen.
- IVIO Lezen en Schrijven toetst deze vaardigheid niet.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch hoort de deelnemer geluidsfragmenten, waarover hij vervolgens 15 meerkeuzevragen beantwoordt. De deelnemer luistert door een koptelefoon naar de fragmenten die op een tablet staan. De meerkeuzevragen staan op papier. Na elk fragment beantwoordt de deelnemer meerdere meerkeuzevragen (op papier).
- Bij Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F hoort de deelnemer teksten en interviews, waarover hij meerkeuzevragen moet beantwoorden.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE is luisteren geïntegreerd in de spreek- en luistertoets (zie hierboven onder 'spreken').

Lezen

- Bij de TOA leest de deelnemer verschillende authentieke teksten, waarover hij meerkeuzevragen beantwoordt.
- IVIO Lezen en Schrijven toetst de leesvaardigheid aan de hand van de domeinen van Meijerink en de Kwaliteitsstructuur Educatie (KSE voor het beroepsonderwijs). De deelnemer leest een tekst en beantwoordt de vragen. De toets bevat open en gesloten vragen en een schrijfopdracht. Het is mogelijk om de toets digitaal- of op papier te maken.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch beantwoordt de deelnemer 20 meerkeuzevragen over teksten die hij moet lezen. De teksten en de vragen staan op papier. Bij elke tekst horen meerdere meerkeuzevragen.
- Bij Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F beantwoordt de deelnemer meerkeuzevragen over zakelijke testen.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE beantwoordt de deelnemer 50 meerkeuzevragen en waar/niet waar-stellingen over zes of zeven teksten, die in lengte variëren van een halve A4 tot twee A4.

Informatiebox 10: nulmeting en herkansing aan het begin van het taalverbeteringstraject

In 2013 stelde het Rijk middelen beschikbaar voor het 3F taalproject. Vanwege andere interne prioriteiten, start deze gemeente pas in april 2015 met het project. De dan nog geldende einddatum van 31 december 2015, zorgt voor enige tijdsdruk. Door deze tijdsdruk en een aantal andere factoren, richt de gemeente het traject samen met toetsers Mister Dutch op een specifieke manier in. Een goede voorbereiding van de pedagogisch medewerkers staat centraal.

Mister Dutch verzorgt allereerst een presentatie over de toets voor pedagogisch medewerkers. Kort daarop wordt er een nulmeting met de 3F taaltoets uitgevoerd en drie weken later is er een herkansing ingepland. Voorafgaand aan de toetsmomenten kunnen pedagogisch medewerkers zelf aan de slag gaan met oefenmateriaal, dat wordt aangeboden door Mister Dutch. Er wordt geen scholing aangeboden.

Pedagogisch medewerkers met bijvoorbeeld dyslexie of faalangst kunnen dit, voor de toets, melden bij hun manager, die hierover overlegt met de contactpersoon van Mister Dutch. Zij handelen op basis van vertrouwen: de betreffende medewerkers hoeven geen bewijs (zoals een dyslexieverklaring) te overleggen. De informatie van de pedagogisch medewerkers wordt serieus genomen.

Enkele pedagogisch medewerkers krijgen een vrijstelling voor (onderdelen van) de 3F taaltoets, nadat zij aan Mister Dutch een bewijs hebben overlegd waaruit blijkt dat hun taalniveau aan de eisen voldoet.

Bijna 40% van de pedagogisch medewerkers slaagt voor de nulmeting, dus in één keer. Na de herkansingen (enkele pedagogisch medewerkers die op een paar puntjes na zakten, krijgen een tweede herkansing) is zo'n 90% van de deelnemers geslaagd. Deze aanpak heeft volgens zowel de gemeente als de uitvoerende organisaties goed gewerkt. Door deze werkwijze wordt het ook voor medewerkers met faalangst wat makkelijker om de toets te maken.

In 2015 krijgt 5% van de getoetste pedagogisch medewerkers een scholing. Van deze lichte groep is inmiddels 100% geslaagd. Van de lichte groep uit 2016 slaagt 90% na de nulmeting en herkansing, dus zonder scholing te hebben gevolgd. 10% van deze groep heeft nascholing nodig.

Er zijn maximaal vier toetsmomenten in het taalverbeteringstraject: de nulmeting en de herkansing aan het begin van het traject, en een toets en een herkansing na eventuele scholing.

Mister Dutch neemt de toetsen meestal af op de eigen locaties van de instellingen en de deelnemers zijn meestal medewerkers van deze locatie. Een enkele keer moet worden uitgeweken naar het gemeentehuis.

Omdat de gemeente een subsidierelatie met de peuterspeelzaalbedrijvers heeft, vergoedt de gemeente de verletkosten van de medewerkers van peuterspeelzalen. De kinderopvang krijgt deze kosten niet vergoed, maar wel de kosten voor de 3F toetsing en de eventuele scholing.

Aan het einde van het taalverbeteringstraject is er een diploma-uitreiking op het gemeentehuis. De wethouder spreekt de geslaagden toe en zij krijgen allemaal een bloemetje van de gemeente. Ook sommige organisaties geven hun pedagogisch medewerkers een presentje. Een persbericht en een foto completeren dit feestelijke moment.

Het is voor gemeenten spannend of het verkregen budget van het Rijk toereikend is, maar dankzij deze aanpak is dat in deze gemeente wel het geval. Dit is vooral te danken aan het feit dat er zo weinig medewerkers hoeven worden geschoold. Het loont om aan het begin van het taalverbeteringstraject meermalen te toetsen.

Schrijven

- Bij de TOA voert de deelnemer twee schrijfp opdrachten uit, waarin de volgende taaltaken zijn verwerkt: correspondentie, formulieren, berichten, advertenties en aantekeningen, verslagen, werkstukken, samenvattingen, artikelen en vrij schrijven.
- IVIO Schrijven en Lezen toetst de schrijfvaardigheid op basis van de domeinen van Meijerink en de Kwaliteitsstructuur Educatie. De deelnemer leest een tekst en beantwoordt de vragen. De toets bevat open en gesloten vragen en een schrijfp opdracht. Het is mogelijk om de toets digitaal of op papier te maken.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch krijgt de deelnemer de opdracht om een samenhangende tekst te schrijven (op papier).
- Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F toetst deze vaardigheid niet expliciet.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE bestaat de schrijftoets uit twee delen:
1) de deelnemer voert zeven tot negen opdrachten uit over spelling en grammatica (minimaal 120 items);
2) de deelnemer schrijft een werkgerelateerde korte brief.

Taalverzorging

- De TOA toetst verschillende spellingregels aan de hand van meerkeuzevragen en open invulvelden. Daarnaast moet de deelnemer gedicteerde woorden correct spellen.
- IVIO Lezen en Schrijven toetst de taalverzorging aan de hand van de domeinen van Meijerink en de Kwaliteitsstructuur Educatie.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch beantwoordt de deelnemer 40 meerkeuzevragen en open vragen.
- Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F deelt taalverzorging op in spelling, werkwoordspelling, grammatica en leestekens. Bij spelling komen alfabetische, orthografische, lexicaal-morfologische en logografische spellingen aan de orde. Bij werkwoordspelling komen de grammaticaal-morfologische spellingen afzonderlijk aan bod. Bij beide onderdelen gaat het om actief spellen, niet om het beoordelen van spelling. De medewerker hoort en ziet een onvolledige zin en moet de ontbrekende woorden intypen. Bij grammatica vraagt de toets naar taalbeschouwelijke begrippen die nodig zijn om over de woorden en zinnen te kunnen communiceren (woordbenoeming en zinsontleding). Bij leestekens wordt de kennis van de interpunctie getoetst (ook hoofdlettergebruik, afbreekstreepjes en koppelstreepjes).
- Taalverzorging is bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE integraal opgenomen in de schrijfvaardigheid.

Psychometrische kenmerken

Validiteit

Als een toets valide is, dan kunnen we ervan uitgaan dat de toets de afzonderlijke vaardigheden daadwerkelijk meet op niveau 3F. De toets is dus geschikt voor het doel.

- De toetsen van de TOA zijn geënt op de referentieniveaus van Meijerink. De toetsen zijn landelijk vastgesteld en/of goedgekeurd door de Onderwijsinspectie. Alle toetsen worden onderhouden op basis van continue psychometrische kwaliteitsanalyses.
- IVIO Lezen en Schrijven is gebaseerd op de referentieniveaus van Meijerink en de Kwaliteitsstructuur Educatie.
- De Taaltoets Mister Dutch toetst per vaardigheid of de deelnemer voldoet aan de eisen van de referentieniveaus van Meijerink. De toetsen zijn een representatieve afspiegeling van de domeinen van de referentieniveaus taal (inhoudsvaliditeit). De inhoud van de toetsen sluit aan bij het beroep pedagogisch medewerker.

- De toetsen van Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F zijn gebaseerd op de referentieniveaus van Meijerink. De ankertesten van het ministerie van OCW hebben aangetoond dat de toetsen valide zijn.
- De UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE is gebaseerd op de niveaus (A1 t/m C1) van het Europees Referentiekader. De inhoud sluit aan bij de VVE-praktijk (o.a. het *Pedagogisch kader 0-4 jarigen*).

Alle taaltoetsen hebben garanties ingebouwd om de validiteit te waarborgen en ze grijpen vrijwel allemaal terug op de referentieniveaus van Meijerink. De beroepsspecifieke taaltoetsen van Mister Dutch en UvA Talen zijn bovendien gevalideerd aan de hand van theorie (bijvoorbeeld het *Pedagogisch kader 0-4 jarigen*) en de praktijk van het VVE-personeel.

Betrouwbaarheid

- Bij de TOA wordt de betrouwbaarheid per vaardigheid (lezen, luisteren en taalverzorging) en van de toets als geheel continu gemonitord. Voor de vaardigheden schrijven, spreken en gesprekken voeren wordt gewerkt met vaste instructies, protocollen, leidraden en beoordelingsmodellen. De TOA geeft inzicht in overeenkomsten en verschillen tussen beoordelaars, waardoor de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid steeds verder kan worden verhoogd. Indien gewenst biedt Bureau ICE trainingen en intervisiebijeenkomsten.
- Bij IVIO Lezen en Schrijven worden onafhankelijke waarnemers en beoordelaars ingezet. Alle toetsen worden nagekeken aan de hand van een correctiemodel en worden ook door een tweede beoordelaar nagekeken. De uitkomst is dus niet afhankelijk van één beoordelaar. Als de beoordelingen verschillen, neemt een onafhankelijke Examencommissie een besluit. Alle auteurs, beoordelaars en correctoren nemen deel aan intervisiegroepen.
- Mister Dutch heeft een heel palet aan maatregelen om de betrouwbaarheid te garanderen. De afnameprocedure van de toetsen is vastgelegd in een Handboek Afname toetsen. De toetsen spreken, gesprekken voeren en schrijven worden beoordeeld aan de hand van een beoordelingsprotocol en een handboek beoordeling toetsen (gebaseerd op het referentieniveau taal van Meijerink). Deze opdrachten worden beoordeeld door verschillende beoordelaars. Bij twijfel volgt er een onafhankelijke tweede beoordeling en bij een beoordelingsverschil wordt een derde beoordeling uitgevoerd. De toets spreken, gesprekken voeren wordt afgenomen met een gespreksleidraad. De antwoordbladen van de toetsen lezen, luisteren en taalverzorging worden twee keer handmatig nagekeken met een scoremal. Is er een verschil in deze beoordelingen, dan wordt de toets een derde keer nagekeken. Toetsers en beoordelaars hebben een training gevolgd in het afnemen en beoordelen van toetsen en nemen deel aan intervisiebijeenkomsten.
- De Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F is een digitale toets. De uitslag is dus niet afhankelijk van een beoordelaar.
- De UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE garandeert inhoudelijke kwaliteit en gelijke beoordeling door gebruik te maken van antwoordmodellen en scoresleutels.

Objectiviteit

- De TOA garandeert bij de vaardigheden lezen, luisteren en taalverzorging objectiviteit doordat de opdrachten voor deze vaardigheden automatisch worden nagekeken. De uitslag is gebaseerd op een op voorhand bekende norm en cesuur. Bij de opdrachten voor schrijven, spreken en gesprekken voeren is de objectiviteit zo groot mogelijk doordat er wordt gewerkt met standaard beoordelingsmodellen, ook met een vooraf bekende norm en cesuur.

- Bij IVIO Lezen en Schrijven is ruimte voor (subjectieve) interpretatie. Een onafhankelijke examencommissie stelt de definitieve resultaten vast (zie onder 'betrouwbaarheid').
- Mister Dutch maakt gebruik van beoordelaars. Zij zijn zich bewust van storende invloeden en beoordelen alleen op de aspecten van het referentiekader taal. De beoordelaars hebben geen band met de deelnemers en de tweede beoordelaar beoordeelt onafhankelijk van de eerste beoordelaar. De kwaliteitsmedewerker voert steekproeven uit op de beoordeelde toetsen.
- De uitslag van Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F is objectief, doordat de software de uitslag automatisch genereert.
- De UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE maakt gebruik van een vast team van ervaren correctoren. Bij twijfel wordt in een vergadering van het team een besluit genomen. Om continuïteit te bewerkstelligen, worden besluiten en beoordelingen vastgelegd.

Transparantie

- De TOA heeft oefentoetsen voor schrijven, spreken en gesprekken voeren en er zijn extra instructies voor de kandidaat.
- Bij IVIO Lezen en Schrijven kunnen deelnemers proeftoetsen maken om een beeld te krijgen van de toets en om zich erop voor te bereiden.
- Deelnemers van de Taaltoets Mister Dutch worden in een voorbereidingsbijeenkomst geïnformeerd over de inhoud, de vorm en de beoordeling van de toetsen. Elke deelnemer krijgt deze informatie ook op papier.
- Over de afname van Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F moet de gemeente / organisatie de deelnemers informeren (tijd, plaats en niveau van de toets). Tijdens de testafname krijgt elke deelnemer een digitale instructie. Deelnemers kunnen zich op de toets voorbereiden door de Muiswerkcoefenmodules Nederlands 1F t/m 3F te maken.
- Voorafgaand aan de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE krijgen de deelnemers een beknopte omschrijving van de toets en van de verschillende taalvaardigheden. Er zijn algemeen oefenmateriaal en een korte oefentoets leesvaardigheid beschikbaar. De deelnemers kunnen een voorlichtingsbijeenkomst bijwonen en ze kunnen een toetsaccount aanmaken, zodat ze oefentoetsen schrijven en lezen kunnen maken.

Normering

De toetsscore geeft aan hoe het is gesteld met de taalvaardigheden van de deelnemer. Hoe komt de score tot stand? In welke vorm wordt deze afgedrukt? Wordt deze vergeleken met een criterium? In de normpercentages waaraan deelnemers moeten voldoen om een voldoende te krijgen, zijn er kleine verschillen tussen de toetsen.

- Bij de TOA wordt de prestatie van de deelnemer afgezet tegen de referentieniveaus van Meijerink. Die zijn dus de norm. De cesuur ligt rond de 80%.
- Bij IVIO Lezen en Schrijven worden deelnemers beoordeeld op de subdomeinen Techniek en Woordenschat, Begrijpen, Interpreteren, Evalueren, Samenvatten en Opzoeken. De score binnen een domein komt tot stand door de afzonderlijke scores van de subdomeinen op te tellen. De scores worden in eerste instantie vergeleken met de standaardnormen van Meijerink. Vervolgens wordt per vraag bekeken hoe de deelnemers hebben gescoord. Als minder dan 70% van de deelnemers een vraag voldoende heeft gescoord, dan wordt deze vraag verder onderzocht. Zo nodig beslist de examencommissie of deze vraag wel of niet geldig is.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch komt de score voor spreken, gesprekken voeren en schrijven tot stand op basis van een beoordeling van de deelaspecten van het referentieniveau. De deelnemer behaalt het niveau als hij voor 80% van de

deelaspecten het vereiste niveau heeft. Bij een score lager dan 80% krijgt de deelnemer een onderbouwing van de keuze. De deelnemer krijgt tips om de spreek- of schrijfvaardigheid te verbeteren. De score voor lezen, luisteren en taalverzorging wordt afgezet tegen de norm. De norm is dat 80% van de antwoorden goed is.

- Bij Testsuite 7 is de score voor een domein gebaseerd op het percentage goed beantwoorde vragen. De score wordt afgezet tegen het geteste F-niveau. De uitslag bestaat uit een profielafdruk en een bijlage. De profielafdruk geeft weer of de deelnemer het totaalniveau en de domeinniveaus heeft gehaald. In de bijlage wordt het resultaat uitgewerkt en staan aanwijzingen voor vervolgstappen. Een niveau is gehaald als de deelnemer 65% van alle vragen goed heeft beantwoord. Deelscores voor een domein hoeven niet aan de norm te voldoen om het niveau te halen, zolang het gemiddelde van de domeinen wel aan de norm voldoet. Dit is een vorm van compensatie die de andere toetsen niet kennen. Bij die toetsen moet er over de gehele linie volgens voldoende normen gescoord zijn.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE worden de eindniveaus (A1 t/m C1) weergegeven volgens de normering van het Europees Referentiekader. In de gemaakte toetsen en op het beoordelingsformulier spreekvaardigheid worden beslissingen genoteerd en inzichtelijk gemaakt. Op het voorblad van de toetsen schrijf- en leesvaardigheid staan de behaalde puntenaantallen en percentages.

Procedurele kenmerken

Werkwijze

- Welk traject wordt gevolgd bij de TOA, hangt af van de afnemer.
- Bij IVIO Lezen en Schrijven krijgt de opdrachtgever, na informatie, een bevestiging van de inschrijving toegestuurd. De deelnemers krijgen een oproep. Het traject (van aanmelding tot toets) duurt minimaal twee weken. Tussen de toetsafname en de uitslag zitten maximaal twee weken.
- Na een informatiegesprek met de gemeente/organisatie, is er bij de Taaltoets Mister Dutch een voorlichtingsbijeenkomst voor de pedagogisch medewerkers. De toets wordt vervolgens op één of twee dagdelen afgenomen. De uitslag is uiterlijk binnen 10 werkdagen na de laatste toetsafname bekend. Alle deelnemers van één toetsmoment krijgen de uitslag tegelijkertijd.
- Bij Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F wordt de toetssetting door de gemeente of de organisatie ingericht. De toets wordt digitaal, onder toezicht, afgenomen op een vooraf bepaald moment. Er zijn twee testrondes van ca. 45 minuten. De resultaten van de toets zijn direct beschikbaar in de digitale beheeromgeving. Doet een medewerker een toets meerdere malen, dan wordt de groei in beeld gebracht.
- Voor de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE worden in Amsterdam jaarlijks vier toetsrondes georganiseerd, waarvoor deelnemers zich individueel kunnen aanmelden (of aangemeld worden). Daarnaast is er voor groepen een toetsstraject op locatie mogelijk. De toetsafname kan op korte termijn worden ingepland en de opdrachtgever (gemeente, organisatie) krijgt van de contactpersoon alle benodigde informatie. Individuele deelnemers ontvangen een bevestigingsmail met informatie over de toetsafname. De toetsresultaten worden binnen 10 dagen na de toetsafname bekend gemaakt.

Informatiebox 11: identiteitsbewijs laten zien

Alle pedagogisch medewerkers moeten zich bij het maken van de toetsen identificeren met een geldig identiteitsbewijs.

Organisatie van de toetsafname

- De organisatie van de afname van de TOA wordt afgestemd op de wensen en mogelijkheden van de afnemer. De vaardigheden lezen, luisteren en taalverzorging worden digitaal getoetst, dus een internetverbinding is noodzakelijk. Spreken en gesprekken voeren worden individueel getoetst door een toets- of gespreksleider. Schrijven kan zowel digitaal als op papier worden getoetst.
- IVIO Lezen en Schrijven kan individueel of per groep worden afgenomen. IVIO maakt gebruik van de locaties van de instellingen.
- De Taaltoets van Mister Dutch wordt in groepen of individueel afgenomen op de locatie van de instelling of op de locatie van Mister Dutch in Rotterdam. De toets spreken / gesprekken wordt individueel afgenomen.
- Bij Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F wordt de toetssetting ingericht door de gemeente/organisatie. De toets kan zowel groepsgewijs als individueel worden afgenomen, op elke locatie. Het IP-adres van de locatie dient bekend te zijn in het online systeem van Muiswerk.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE worden de schrijf- en leesvaardigheid in groepen getoetst. De groepsgrootte is afhankelijk van de capaciteit van de toetslocatie. In Amsterdam bestaat de groep uit maximaal 150 deelnemers. De spreekvaardigheidstoets wordt, afhankelijk van de capaciteit van de locatie, afgenomen in groepen van maximaal 15 deelnemers. UvA Talen neemt de toetsen op locatie af, mits de ruimte aan de voorwaarden voldoet.

Toetsprocedure

- De TOA gebruikt protocollen en modellen, maar de precieze procedure is afhankelijk van de wensen en mogelijkheden van de afnemer.
- Bij IVIO kunnen de toetsen lezen en schrijven schriftelijk en digitaal worden afgenomen. Er zijn bij de toetsafname altijd een examenleider en een onafhankelijke waarnemer aanwezig. De procedure is beschreven in het examenreglement, waarin ook een klachtenreglement is opgenomen.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch worden de toetsen lezen, taalverzorging en schrijven schriftelijk afgenomen. Voor de toets luisteren wordt gebruikgemaakt van een tablet, de vragen zijn schriftelijk. De toets spreken / gesprekken voeren wordt individueel afgenomen door een gespreksleider (toetsler). De kandidaat krijgt de opdracht op papier. De beoordeling van spreken / gesprekken voeren en schrijven wordt uitgevoerd door taalkundigen van Mister Dutch. De toetsprocedure van Mister Dutch is vastgelegd in het handboek 'Afnemen van toetsen op locatie'. Alle toetsen worden gemaakt onder begeleiding van toetsers: zij geven de instructies, houden de tijd bij en beantwoorden vragen van de deelnemers. Na afloop van de toets krijgen de deelnemers een evaluatieformulier, waar zij ook eventuele klachten op kunnen vermelden. Er is een klachtenreglement voor deelnemers.
- Bij Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F maakt de medewerker de toets individueel, achter de computer, met een koptelefoon op, onder toezicht van de betreffende VVE-organisatie of gemeente. De resultaten zijn direct beschikbaar in de digitale beheeromgeving.
- Bij de schriftelijke toetsafnames van de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE (schrijven en leesvaardigheid) zijn altijd minimaal twee examinatoren en surveillanten aanwezig. Bij grote groepen worden meer surveillanten ingezet. Spreekvaardigheid wordt gemeten met een digitale toets, die met behulp van een mobiel talenpracticum wordt afgenomen. Hierbij zijn altijd minimaal twee examinatoren en surveillanten aanwezig. Alle toetsen schrijf- en leesvaardigheid worden twee keer nagekeken door verschillende correctoren. Toetsen leesvaardigheid van deelnemers die één punt onder het vereiste niveau hebben gescoord én toetsen schrijfvaardigheid met de uitslag A2/1F of B1/2F, worden een

derde keer gecontroleerd op eventuele correctiemarges. Het team van correctoren bespreekt de twijfelgevallen. Toetsen spreekvaardigheid worden in beginsel één keer beoordeeld. Bij twijfel bespreekt het team van correctoren de betreffende toets(en). De procedures en klachtenregeling zijn vastgelegd in een examenreglement.

Afnameduur

- De afnameduur van de TOA verschilt per vaardigheid / domein. Spreken duurt minimaal 6 minuten, gesprekken voeren ongeveer 8 minuten, luisteren duurt 45 tot 60 minuten, lezen duurt 50 tot 65 minuten, schrijven kost maximaal 60 minuten en taalverzorging duurt maximaal 30 minuten. De volledige TOA neemt 200 tot 230 minuten in beslag.
- De afname van IVIO duurt standaard 90 minuten, maar deze toets meet niet de vaardigheden spreken, gesprekken voeren en luisteren.
- De Taaltoets Mister Dutch neemt 180 minuten (3 uren) in beslag. Spreken en gesprekken voeren duurt 30 minuten, luisteren duurt 30 minuten, lezen duurt 60 minuten, schrijven duurt 30 minuten en taalverzorging duurt 30 minuten.
- De Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F duurt twee keer 45 minuten (1,5 uur). Deze toets meet echter niet alle vaardigheden op niveau 3F. Omdat de toets adaptief is, is de toetsduur afhankelijk van de betreffende medewerker. Tijd speelt geen rol bij het al dan niet halen van de toets.
- De afname van de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE duurt 3,5 uur (210 minuten). De toets spreekvaardigheid duurt een half uur en schrijf- en leesvaardigheid duurt 1,5 uur per vaardigheid (dus samen 3 uur). De deelnemers kunnen de tijd naar eigen inzicht indelen. De examinatoren wijzen de deelnemers tussentijds op de verstreken tijd en adviseren hen goed te letten op een evenwichtige tijdsindeling.

Benodigdheden

Er zijn voor de toetsing verschillende condities, settings en (ondersteunende) materialen nodig. Er zijn wat dit betreft verschillen tussen de toetsen, die de afname vergemakkelijken of bemoeilijken. Bij alle toetsen moeten de deelnemers bij de afname een identiteitsbewijs overleggen.

- Voor de afname van de TOA zijn voor de digitale toetsen een computer / laptop / tablet met internetverbinding nodig. Voor de toetsen luisteren en taalverzorging hebben de deelnemers een koptelefoon nodig. Het gebruik van een woordenboek is toegestaan.
- Deelnemers kunnen IVIO Lezen en Schrijven schriftelijk of digitaal maken. Als de deelnemer(s) de toets op de computer wil(len) maken, dan dient de instelling voor de apparatuur te zorgen. Wil een kandidaat gebruikmaken van de spellingscontrole, dan moet dit worden aangevraagd. Dit valt onder 'aangepast examen'.
- De afname van de Taaltoets Mister Dutch moet worden afgenomen op een rustige locatie, zonder geluidsoverlast van andere activiteiten. Het is niet toegestaan om tijdens (of na afloop van) de toetsen gebruik te maken van de mobiele telefoon. Mister Dutch zorgt voor het benodigde toetsmateriaal, ook voor de tablets, koptelefoons en pennen.
- Voor de afname van Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F moet de organisatie over een licentie beschikken. De medewerker moet ingelezen zijn in het systeem en moet zijn/haar inloggegevens kennen. Het IP-adres van de toetscomputer moet bekend zijn bij Muiswerk. Elke deelnemer heeft een computer met internet nodig en een koptelefoon (als meer medewerkers in dezelfde ruimte de toets maken) en er moet een toezichthouder zijn. De deelnemers mogen geen gebruikmaken van de spellingcontrole of een woordenboek en mogen geen andere webpagina's openen.

Informatiebox 12: een goede voorbereiding neemt onrust weg

De kinderopvangorganisatie, die in deze gemeente een grote stem heeft bij de keuze voor een taaltoets, heeft een goed gevoel bij de toets UvA Talen. De gemeente stemt met deze keuze in. Een goede voorbereiding van de toets blijkt essentieel te zijn voor het succes. Het traject start met een informatieavond voor alle pedagogisch medewerkers van de kindervangorganisaties. Doel is informatie te geven over het traject, maar ook mogelijke onrust en onzekerheden bij de pedagogisch medewerkers weg te nemen.

Eerst geeft de gemeente informatie over taalniveau 3F. Wat houdt 3F nu eigenlijk in? Maar vooral: waarom is het zo belangrijk dat medewerkers in de VVE-sector dit niveau beheersen? Vervolgens geeft de UvA meer informatie over de toets, onder meer door voorbeeldvragen te laten zien. Daarna laat de CED-groep zien welke opleidingstrajecten er mogelijk zijn voor medewerkers die de toets niet halen. Ook is er tijdens de voorlichtingsbijeenkomst veel ruimte voor vragen, twijfels en onrust. Pedagogisch medewerkers hebben bijvoorbeeld vanuit omliggende gemeenten gehoord dat er ontslag dreigt voor medewerkers die de toets niet halen. Deze onrust wordt zoveel mogelijk weggenomen en er wordt vertrouwen gegeven in de mogelijkheden om het niveau te halen. De pedagogisch medewerkers krijgen oefenmateriaal en oefentoetsen mee naar huis en in het eerstvolgende teamoverleg wordt de informatie nog eens doorgesproken.

Door dit voorbereidingstraject is er bij de medewerkers duidelijkheid over de toetsing en zijn de onrust en spanning grotendeels weggenomen.

De toets wordt, in overleg met de organisaties, op een doordeweekse avond afgenomen. Voordeel is dat de te gebruiken locaties, zoals scholen en gymlokalen, 's avonds beschikbaar zijn. Een groot deel van de deelnemers slaagt. Voor de medewerkers die zijn gezakt, is er een inzagemoment met de UvA, waarin ze inzicht krijgen in hun fouten en tips krijgen voor de vervolgttoets. Na de herkansing enige tijd later is 98% van de deelnemers geslaagd. Voor de medewerkers die ook voor de herkansing zijn gezakt, wordt een opleidingstraject gestart om niveau 3F alsnog te behalen. Vooral begrijpend lezen is een onderdeel dat nog moet worden geoefend.

Dit succes is aanleiding om met het resterende budget eenzelfde traject uit te voeren voor alle organisaties en locaties in de gemeente, dus ook voor de organisaties die geen VVE in huis hebben.

- Voor de afname van de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE geldt het volgende: Wanneer in Amsterdam wordt getoetst, zorgt UvA Talen voor een geschikte toetslocatie en alle benodigdheden, zoals opgaveboekjes, pennen en papier. Wordt de toets op locatie afgenomen, dan moet er een geschikte zaal beschikbaar zijn met voldoende losstaande tafels en een internetaansluiting met een stabiele WiFi-verbinding. UvA Talen neemt alle benodigdheden mee.

Informatiebox 13: een examencommissie en commissie van beroep inrichten met een examenreglement

Wat doe je als iemand tijdens de toetsafname spiekt? Wat doe je als iemand tijdens de toetsing ziek wordt en voortijdig afhaakt? Wat doe je als iemand zich beklagt over het lawaai tijdens de afname van de toets? Wat als iemand een vrijstelling wil, omdat zij net het Staatsexamen heeft gehaald?

Om het werken aan de taalnorm zorgvuldig aan te pakken, kan in opdracht van de gemeente een onafhankelijke examencommissie worden ingesteld. Deelnemers kunnen in beroep gaan tegen de beslissing van de examencommissie. De commissie van beroep heeft het laatste woord. Als er geen examencommissie is ingesteld, kunnen deelnemers zich wenden tot de civiele rechter.

Rapportage aan de deelnemers

- Bij de TOA is de precieze invulling van de rapportage afhankelijk van de wensen van de afnemer. De TOA levert onder andere voortgangsrapportages, geeft inzicht in gemaakt werk en levert certificaten voor behaalde vaardigheden. Direct na de beoordeling is de uitslag beschikbaar.
- IVIO Lezen en Schrijven verzendt de rapportage met de resultaten en het diploma of de beoordelingslijst naar de aanvrager (instelling). Deelnemers kunnen indien gewenst individuele terugkoppeling krijgen en het gemaakte werk inzien. Tussen de toetsafname en de terugkoppeling zitten twee weken.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch ontvangt de deelnemer binnen 10 werkdagen per e-mail of per post een individuele rapportage met een overzicht van de resultaten. De rapportage bevat individuele feedback over de vaardigheden spreken / gesprekken voeren en schrijven. Het onderdeel taalverzorging is voorzien van een foutenanalyse.
- Bij Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F krijgt de deelnemer de rapportage via de beheerder van de toets. De beheerder heeft toegang tot de rapportage, zodra de medewerker de toets heeft afgerond en is uitgelogd. De rapportage geeft aan op welk F-niveau de medewerker de getoetste domeinen beheerst. Ligt de score onder het vereiste niveau, dan krijgt de deelnemer Muiswerk oefenmodules aangereikt die hij/zij kan doen om het vereiste niveau te behalen. De deelnemer kan niet precies zien welke fouten hij / zij heeft gemaakt.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE krijgen deelnemers binnen 10 werkdagen na de toetsafname persoonlijk de uitslag per e-mail. In deze brief staan de eindscores van de toetsen van de verschillende vaardigheden.

Rapportage aan de organisaties

- Bij de TOA is de precieze invulling van de rapportage aan de uitvoerende organisaties afhankelijk van de afnemer. De TOA levert onder andere voortgangsrapportages, geeft inzicht in gemaakt werk en levert certificaten voor behaalde vaardigheden. Direct na de beoordeling is de uitslag beschikbaar.
- IVIO Lezen en Schrijven verzendt de rapportage met de resultaten en het diploma of de beoordelingslijst naar de aanvrager (instelling). Deelnemers kunnen indien gewenst individuele terugkoppeling krijgen en het gemaakte werk inzien. Tussen de toetsafname en de terugkoppeling zitten twee weken.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch krijgt de organisatie digitaal alle individuele rapportages van de deelnemers. De organisatie ontvangt een Excel-tabel met een overzicht van alle resultaten en een analyse van de resultaten met tabellen en grafieken voor intern overleg. Op verzoek van de instelling kan Mister Dutch de individuele rapportages doorsturen naar een taalaanbieder die medewerkers gaat scholen.
- Bij Testsuite 7 heeft de beheerder direct toegang tot de digitale rapportage. De beheerder kan de rapportage delen met de andere betrokkenen.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE krijgt de organisatie binnen 10 werkdagen een overzichtsbestand van de behaalde eindscores. Hierin zijn de resultaten per kandidaat en per toetsronde vermeld. Op verzoek geeft UvA Taaltoets een analyse van de onvoldoende scores.

Rapportage aan de gemeente

- Bij de TOA is de precieze invulling van de rapportage aan de gemeente afhankelijk van de afnemer. De TOA levert onder andere voortgangsrapportages, geeft inzicht in gemaakt werk en levert certificaten voor behaalde vaardigheden. Direct na de beoordeling is de uitslag beschikbaar.
- IVIO rapporteert aan de opdrachtgever (opleidingsinstelling).

- Mister Dutch geeft de gemeente een anoniem Excel-bestand met de resultaten van de toetsen. De gemeente ontvangt een (anonieme) analyse van de resultaten met tabellen en grafieken voor interne analyse.
- Bij Testsuite 7 kan de gemeente een licentie kopen en een beheerder aanstellen. Doet de gemeente dit niet, dan bepaalt de organisatie welke gegevens uit de rapportage worden gedeeld met de gemeente.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE krijgt de gemeente binnen 10 werkdagen na de toetsafname een overzichtsbestand van de behaalde eindscores. De resultaten zijn per kandidaat, per werkgever en per toetsronde vermeld. Dit bestand kan op verzoek geanonimiseerd worden aangeleverd. Op verzoek geeft UvA Taaltoets een analyse van de onvoldoende scores.

Certificaat

- De TOA geeft deelnemers één certificaat voor alle behaalde vaardigheden / domeinen. Het certificaat is in kleur opgemaakt in PDF.
- Bij IVIO Lezen en Schrijven krijgen de deelnemers een certificaat. Bij een onvoldoende krijgen zij een beoordelingslijst, die wordt overhandigd door de instelling die de kandidaat heeft aangemeld.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch krijgen de deelnemers een certificaat als alle taalvaardigheden aan de taaleis voldoen. Deelnemers die slechts een aantal vaardigheden hebben getoetst, kunnen een deelcertificaat krijgen. Mister Dutch stuurt de certificaten per post naar de contactpersoon van de organisatie. De deelnemers krijgen het certificaat dus van de organisatie. Deelnemers die niet in opdracht van hun werkgever aan de toets hebben meegedaan, krijgen het certificaat op hun huisadres.
- Testsuite 7 verstrekt geen certificaten. Er is dus geen tastbaar bewijs dat de pedagogisch medewerkers over de taalnorm 3F beschikken.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands worden behaalde (deel)certificaten per post verstuurd.

Slagingspercentage

- De TOA kan geen slaagpercentages overhandigen.
- Bij IVIO Lezen en Schrijven ligt het slagingspercentage rond de 81%. Er zijn geen specifieke cijfers van de doelgroep pedagogisch medewerkers.
- Bij eerste toetsing van de Taaltoets Mister Dutch slaagt gemiddeld 70% tot 80% van de deelnemers voor de onderdelen (taalvaardigheden) die ze hebben gemaakt. Dit is afhankelijk van de voorbereiding, de vooropleiding van de deelnemers, de toetsomstandigheden (denk hierbij aan het tijdstip van de dag), de concentratie van de deelnemers en door bijvoorbeeld faalangst. Als na de eerste toetsing één of meer vaardigheden niet zijn behaald, vindt eventueel training plaats, waarna een eerste herkansing plaatsvindt. Na de tweede herkansing is gemiddeld 95% van de deelnemers geslaagd.
- Van Testsuite 7 zijn er geen slagingspercentages bekend.
- UvA Talen heeft alleen voor de gemeente Amsterdam eenduidige cijfers. Buiten de gemeente Amsterdam ligt het gemiddelde slaagpercentage bij de eerste toetsing rond de 75%. Na herkansing is 95% van de deelnemers geslaagd.

Informatiebox 14: korte lijnen en meedenken: goed contact met de toetsaanbieder

Deze G86-gemeente laat de keuze voor een taaltoets over aan een werkgroep met vertegenwoordigers van de kinderopvangorganisaties uit de gemeente. De werkgroep kiest onder andere op basis van offertes en criteria, zoals studiebelasting. In overeenstemming met de gemeente kiest de werkgroep voor Mister Dutch. De gemeente biedt alle pedagogisch medewerkers (dus ook babyleidsters, flexkrachten en BSO-medewerkers) de mogelijkheid om aan de taaltoetsen mee te doen.

Het contact met de toetsaanbieder verloopt goed. De werkgroep nodigt Mister Dutch uit om mee te denken over verschillende onderwerpen, zoals omgaan met beperkingen, faalangst of concentratieproblemen en praktische aspecten van de toetsafname en de groepsindeling. Mister Dutch heeft voldoende aanpassingsmogelijkheden. De lijnen tussen de werkgroep en de contactpersoon van Mister Dutch zijn kort, waardoor de vragen van de werkgroep steeds snel worden beantwoord.

Bij de intake-toetsen worden alle modules in één dagdeel, overdag, afgenomen. Er zijn pedagogisch medewerkers die er moeite mee hebben om zich zo lang te concentreren. Er wordt één keer een toetsmoment in de avond gepland, maar dat roept bij pedagogisch medewerkers negatieve reacties op. Daarna worden alle toetsen overdag afgenomen.

Na scholing blijkt het overgrote deel van de pedagogisch medewerkers niveau 3F te kunnen behalen. De scholing wordt door een andere aanbieder georganiseerd en pedagogisch medewerkers merken op dat de scholing niet altijd goed aansluit bij de toetsen. Naar aanleiding hiervan gaat de werkgroep in gesprek met de scholingsorganisatie en Mister Dutch om goede afspraken te maken over de afstemming van scholing en toetsing. Daarna zit iedereen op één lijn.

Pedagogisch medewerkers die zakken, kunnen op aanvraag een persoonlijke analyse van de uitslag krijgen, maar krijgen geen persoonlijke inzage in de toets. De analyses blijken voor pedagogisch medewerkers wat abstract te zijn.

De contactpersonen van de organisaties krijgen tussentijds resultatenoverzichten (per organisatie en voor de gehele gemeente) toegestuurd. De werkgroep stuurt deze overzichten door naar de gemeente, zodat de gemeente het proces en de resultaten goed kan monitoren.

Het uiteindelijke slagingspercentage valt niet tegen. Doordat deze toetsaanbieder de lat hoog legt, biedt de toets goede garanties dat de geslaagden taalniveau 3F beheersen. Begrijpend lezen blijkt voor veel deelnemers het grootste struikelblok te zijn.

Er is veel onrust onder medewerkers over het wel of niet slagen voor de toets. Leidinggevenden proberen de onrust zoveel mogelijk weg te nemen door de toets op een positieve manier te benaderen. Ook worden er voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd over het belang van de toets en de procedure.

De kinderopvangorganisaties geven de certificering op verschillende manieren vorm, vaak met een feestelijk tintje. Maar soms, als er mensen zijn gezakt, ligt dit gevoelig. De werkgroep overweegt om pedagogisch medewerkers een attentie te geven als ze slagen voor de toets.

Begeleidende kenmerken

Vorbereiding op de toets

- Bij de TOA is de invulling van de voorbereiding afhankelijk van de afnemer.
- IVIO Lezen en Schrijven biedt ter voorbereiding (ruim) voldoende proefexamens.
- De Taaltoets Mister Dutch biedt meerdere activiteiten ter voorbereiding op de toets. Tijdens een informatiebijeenkomst worden de deelnemers voorbereid op de uitvoering, de inhoud, de vorm en de beoordelingscriteria van de verschillende vaardigheden. Zij krijgen deze informatie ook op papier. Daarnaast krijgen zij oefentoetsen (uitgave Mister Dutch, 2016: 'Hoe bereid ik me voor op de taaltoets?').

De taalvaardigheden luisteren en lezen kunnen deelnemers oefenen op www.examenbladmbo.nl en https://www.hetcvte.nl/item/staatsexamen_nt2.
Taalverzorging kunnen zij oefenen op www.beterspellen.nl of www.gespeld.nl.

- Testsuite 7 biedt een oefenmodule, die deelnemers traint op de specifieke vakdomeinen op bepaalde F-niveaus.
Zie: <http://www.muiswerk.nl/mbo/mbo/producten/oefenprogrammas/nederlands/>.
- Bij UvA Talen krijgen de deelnemers voorafgaand aan de toetsafname een beknopte omschrijving van het examen en de verschillende toetsvaardigheden. Daarnaast zijn er algemeen oefenmateriaal en een korte oefentoets Leesvaardigheid beschikbaar. Ook kan UvA Talen een informatiebijeenkomst over de taaltoetsen verzorgen en is er de mogelijkheid een toetsaccount af te nemen, waarmee de digitale oefentoetsen Schrijven en Lezen gedurende een jaar kunnen worden gemaakt.

Informatiebox 15: investeer in goede voorbereiding

De omgevingsfactoren zijn erg belangrijk. Hoe is de voorbereiding, is er een (te) snelle herkansing? Door veel gesprekken en een goede voorbereiding kunnen gemeenten de motivatie van medewerkers vergroten. Welke toets er ook wordt gebruikt, een goede voorbereiding is het halve werk. Voor de pedagogisch medewerkers zijn vooral de randvoorwaarden (zenuwen, verwachtingen, toetscondities e.d.) van belang en factoren die ze voorafgaand aan de toetsing kunnen aanpakken.

Oefentoetsen

- Bij de TOA is de precieze invulling van de voorbereiding afhankelijk van de afnemer. De TOA biedt oefentoetsen. Voor schrijven, spreken en gesprekken voeren zijn er daarnaast extra instructies voor de kandidaat beschikbaar.
- IVIO heeft proeftoetsen, die dezelfde vorm hebben als de officiële toets.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch zijn er oefentoetsen beschikbaar, die overeenkomen met de daadwerkelijke toetsen.
- De online oefenmodules van Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F bevatten ook toetsen. Deze bestrijken deelgebieden van de oefenstof en de vraagstelling is niet precies hetzelfde als de Testsuite 7.
- De UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE biedt een korte oefentoets lezen en twee digitale oefentoetsen. UvA Talen kan een account aanmaken voor de opdrachtgever, waarmee de kandidaten toegang verkrijgen tot de digitale oefentoetsen schrijven en lezen. Het account is een jaar geldig en kan worden gebruikt als indicator van het taalvaardigheidsniveau.

Inzage in de gemaakte toetsen

- Bij de TOA hebben deelnemers de mogelijkheid tot inzage onder begeleiding van de docent, maar de precieze invulling is afhankelijk van de afnemer.
- Bij IVIO Lezen en Schrijven kunnen de instelling en de kandidaten (van de eigen instelling) de gemaakte toetsen inzien. Hiervoor kunnen zij een verzoek indienen bij de examencommissie.
- Bij de Taaltoets Mister Dutch kan de inzage in de toetsen lezen en luisteren worden gekoppeld aan een training en een herkansing. Zo wordt het leereffect van de inzage groter. De beoordelaars voegen aan de rapportage van de toets schrijven, spreken / gesprekken voeren en taalverzorging een analyse en tips toe. Bij deze toetsen levert inzage de deelnemer niet meer informatie op. Toetsinzage gebeurt altijd onder begeleiding.
- Bij de Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F kan de medewerker via de beheerder inzage krijgen in zijn / haar testrapportage.
- UvA Talen organiseert na de toetsafname van schrijf-, lees- en spreekvaardigheid een begeleide toetsinzage in de vorm van een 'inloopspreekuur' op een afgesproken

tijd. De kandidaten kunnen vragen stellen aan en feedback krijgen van ervaren medewerkers van UvA Talen. Zij krijgen uitleg over de gemaakte fouten en tips ter voorbereiding op een eventuele herkansing.

Informatiebox 16: rekening houden met bijzondere groepen

Alle toetsen bieden extra maatregelen voor bijzondere groepen deelnemers. Zo kan rekening worden gehouden met dyslexie (bijv. groter lettertype) of faalangst (bijv. meer toetstijd). Dat is prettig voor pedagogisch medewerkers, doordat er zo een 'toetsvriendelijk' klimaat ontstaat.

Beperkingen en/of toetstijdverlenging

- Voor pedagogisch medewerkers met beperkingen heeft de TOA drie hulpmiddelen: toetsverlenging (bij dyslexie kan een deelnemer 25% meer toetstijd krijgen), lettervergroting en verklanking (voorleesfunctie). De afnemer bepaalt welke deelnemers van deze hulpmiddelen gebruik kunnen maken.
- IVIO heeft richtlijnen voor aanpassingen. Er zijn verschillende mogelijkheden: toetstijdverlenging, online examen, voorlees- en/of schrijfhulp, vergroting op A3 en braille. Andere maatregelen zijn mogelijk op basis van een psychodiagnostisch onderzoek.
- Bij Mister Dutch krijgen deelnemers met dyslexie, extreme faalangst of andere beperkingen die van invloed kunnen zijn op het toetsresultaat maximaal 25% toetstijdverlenging. De deelnemer moet dit aanvragen via de werkgever. De toetsen kunnen worden afgedrukt in een groter lettertype en deelnemers kunnen gebruikmaken van een dyslexieliniaal. Op verzoek biedt Mister Dutch de toets lezen auditief aan (ondersteuning via een tablet).
- Bij Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F kunnen medewerkers met dyslexie extra tijd krijgen en kunnen teksten worden vergroot. De toetsinstructie wordt standaard ook auditief aangeboden.
- Bij UvA Talen is bij spreekvaardigheid individuele toetsafname mogelijk. Bij schrijfvaardigheid en leesvaardigheid bestaat de mogelijkheid tot toetstijdverlenging (maximaal 30 minuten), vergroting en andere hulpmiddelen (enkelzijdige druk, leesliniaal enzovoort). Bij leesvaardigheid is een aanvullende individuele afname mogelijk. In alle gevallen wordt een schriftelijke verklaring gevraagd.

Financiële kenmerken

De financiële kosten worden in hoofdstuk 6 gepresenteerd.

6. Stap 4: kosten berekenen

Financiële kenmerken

Kosten (eerste) toets

- De TOA werkt met vaste licentie- en toetsprijzen. De prijs is afhankelijk van het aantal toetsen dat wordt afgenomen. Voor verklanking worden eenmalig per deelnemer kosten in rekening gebracht (€ 2,20). Er zijn vier licenties:
  - Licentie 1 kost € 4.000 per jaar. De prijs per toets: € 1,65 bij 4.000 of meer toetsafnames.
  - Licentie 2 kost € 2.000 per jaar. De prijs per toets: € 2,15 bij 2.273 tot 4.000 toetsafnames.
  - Licentie 3 kost € 750 per jaar. Bij 171 tot 2.272 toetsafnames kost een toets € 2,70.
  - Licentie 4 kost € 220 per jaar. Met 0 tot 170 deelnemers kost een toets € 5,80.
- IVIO Schrijven en Lezen kost € 42,50 per deelnemer. Bij afname van 50 toetsen of meer geldt een kortingspercentage van 10%. Voor aanpassingen worden geen extra kosten in rekening gebracht. Voorwaarde is wel dat er bij een toets met voorlees- of schrijfhulp een extra waarnemer aanwezig is.
- De kosten van de Taaltoets Mister Dutch hangen af van het aantal deelnemers en van de locatie (de organisatie of Mister Dutch).
  - Voor toetsing van alle vaardigheden zijn de kosten € 245,00.
  - Vanaf 50 deelnemers is er bulkkorting mogelijk; de kosten zijn dan €225,00 per deelnemer.
  - Als gebruik wordt gemaakt van de locatie van Mister Dutch, zijn de kosten van de toets € 260,00 (voor het toetsen van alle vaardigheden).
  - Een door Mister Dutch georganiseerde voorlichting kost € 300, inclusief materiaal voor de pedagogisch medewerkers 'Hoe bereid ik me voor op de taaltoets?'.
- Bij Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F hangen de kosten af van het totaal aantal licenties. Hoe meer er wordt afgenomen, hoe goedkoper de licentie is. De kosten bij een driejarig contract zijn maximaal € 3,90 per licentie per jaar, met een minimumafname van 50. Er zijn geen extra kosten voor maatregelen voor deelnemers met een beperking of voor toetsverlenging.
- De kosten van de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE zijn gelijk aan de kosten van Mister Dutch: € 245. Afname van een individuele toets Leesvaardigheid kost € 125 extra.

Kosten herkansing(en)

- De herkansingen van de TOA vallen binnen de vaste licentie- en toetsprijzen.
- De kosten van een herkansing van IVIO Lezen en Schrijven bedragen € 42,50.
- Bij Mister Dutch kost een herkansing € 75 per vaardigheid.
- Bij Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F vallen de herkansingen binnen de licentieprijzen. De toets kan drie keer per jaar (verdeeld in 3 periodes) per medewerker worden afgenomen. De toets is elke keer verschillend.
- Bij de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE kunnen kandidaten alleen de benodigde taalvaardigheden herkansen. De basiskosten zijn € 65, ongeacht het aantal vaardigheden. De toets Spreekvaardigheid kost € 70, de toets Leesvaardigheid kost € 55 en de toets Schrijfvaardigheid kost eveneens € 55.

Informatiebox 17: een rekenvoorbeeld van kosten van de taaltoets

In dit rekenvoorbeeld gaan we uit van een gemeente die 20 pedagogisch medewerkers op alle taalvaardigheden (spreken, gesprekken voeren, luisteren, lezen schrijven en taalverzorging) wil laten toetsen door Mister Dutch. Er wordt gebruikgemaakt van een locatie van de peuteropvangorganisatie. De kosten bedragen € 245 per pedagogisch medewerker. Totale kosten zijn € 4.900.

Stel dat 80% (16 pedagogisch medewerkers) van de pedagogisch medewerkers bij de eerste toetsing op alle toetsvaardigheden voldoende scoort. Vier pedagogisch medewerkers (20%) scoren onvoldoende op lezen (onder 3F) en schrijven (onder 2F). Dit betekent dat er acht deelttoetsen moeten worden afgenomen van €75 (herkansingen). Kosten van deze herkansing: € 600.

Stel dat twee pedagogisch medewerkers een tweede herkansing moeten doen voor leesvaardigheid. De kosten hiervan bedragen € 150. Na de tweede herkansing voldoen alle 20 pedagogisch medewerkers aan de nieuwe taalnorm.

Alles bij elkaar heeft de taaltoetsing € 5.650 gekost. Dit zijn de zogeheten brutokosten voor het afnemen van de taaltoets.

De nettokosten zijn hoger. Er zijn namelijk ook kosten voor onder meer de vervanging van de pedagogisch medewerkers die meedoen aan de toetsing. We gaan uit van 4,5 uur per pedagogisch medewerker (inclusief de eventuele reistijd e.d.) per toetsmoment en van € 25 per uur per pedagogisch medewerker. Er moet voor 117 uren vervanging worden geregeld (26 toetsmomenten maal 4,5 uur). Dat kost € 2.925. Dat brengt de totale kosten op € 8.575. In dit rekenvoorbeeld is geen rekening gehouden met aangepaste toetscondities voor enkele pedagogisch medewerkers.

Waarschijnlijk vallen de kosten wat hoger uit, bijvoorbeeld als gebruik wordt gemaakt van extra diensten van Mister Dutch, zoals voorlichting en advisering. Ook moeten er mogelijk reiskosten van pedagogisch medewerkers worden vergoed.

De vervangings- of verletkosten zijn een extra kostenpost. De kosten van de scholing om de pedagogisch medewerkers op het vereiste taalniveau te krijgen en de verletkosten die hiermee gepaard gaan zijn een nog grotere extra kostenpost.

Betrekkelijk kleine kostenpost

Hiervoor is al het nodige gezegd over de kosten. Gemeenten krijgen financiële middelen om het taalniveau van de pedagogisch medewerkers in de VVE-sector te verbeteren. Welke toets de gemeente ook kiest, de toetsing kost een fractie van dit budget. De scholing (en daarmee samenhangende vervangings- en/of verletkosten) neemt ook een (grote) hap uit het budget. Alleen als grote groepen pedagogisch medewerkers hardnekkig onder de vereiste taalnorm 3F blijven scoren, zodat meerdere herkansingen en bijscholingen nodig zijn, kunnen de kosten oplopen.

Conclusie: de kosten van de taaltoets zijn relatief gering. Gezien het budget dat gemeenten krijgen voor het verhogen van het taalniveau van de pedagogisch medewerkers, mogen de kosten van de toetsing eigenlijk geen factor zijn bij de keuze van de taaltoets. De gemeente kan hierop beter niet beknibbelen, omdat de taaltoets ook van belang is bij de verantwoording van de resultaten van het taalverbeteringstraject aan de toezichthouder.

7. Stap 5: balans opmaken

De belangrijkste kenmerken van de taaltoets wegen

We hebben vijf kenmerken geselecteerd op basis waarvan de gemeente een keuze voor een taaltoets kan maken. We beperken ons daarbij vooral tot de inhoudelijke kwaliteit van de taaltoets.

Onderstaande tabel geeft per taaltoets en per kenmerk een waardering, uitgedrukt in sterren:

Eén ster: onvoldoende ontwikkeld.

Twee sterren: matig ontwikkeld.

Drie sterren: voldoende ontwikkeld.

Vier sterren: goed ontwikkeld.

De inhoudelijke beschrijvingen bij stap 3 ('taaltoetsen vergelijken') vormen de basis van de waarderingen. Bijvoorbeeld: er staan bij 'domeinen en vaardigheden' twee sterren als de toets de nieuwe taalnorm niet volledig dekt. Vaak gaat het om een geïntegreerde taaltoets, waar niet alle domeinen (mondelinge vaardigheden, leesvaardigheden en schriftelijke vaardigheden) en alle taalvaardigheden (spreken, gesprekken voeren, luisteren, begrijpend lezen, schrijven en taalverzorging) apart deel van uitmaken. Er staan vier sterren bij 'domeinen en vaardigheden' als de (geïntegreerde) taaltoets dekkend is voor alle domeinen of als een afzonderlijke taaltoets dekkend is voor het domein dat wordt getoetst.

Tabel 1: Kenmerken van taaltoetsen en hun waardering in sterren

Toetsnaam (ontwikkelaar)	Domeinen en vaardigheden	Beroepsspecificiteit	Validiteit en betrouwbaarheid	Voorbereiding	Certificaat
TOA (Bureau ICE)	***	***	***	**	****
IVIO Lezen en Schrijven (IVIO-Examenbureau)	**	**	**	**	****
Taaltoets Mister Dutch (Mister Dutch B.V. i.s.m. CINOP)	****	****	***	****	****
Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F (Muiswerk Educatief)	***	**	**	**	*
UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE (prof.dr. F. Kuiken e.a. UvA)	***	****	***	****	****

Conclusie

Deze *Kieswijzer Toetsen taalniveau pedagogisch medewerkers in voorschoolse voorzieningen* komt tot de conclusie dat de toetsen van twee aanbieders bovengemiddeld adequaat zijn: de taaltoetsen die zijn ontwikkeld zijn door Mister Dutch en de toetsen van UvA Talen.

Deze twee taaltoetsen zijn speciaal ontwikkeld voor pedagogisch medewerkers in de VVE-sector. De TOA, IVIO Lezen en Schrijven en Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F zijn (overwegend) algemene taaltoetsen, die geschikt zijn voor meerdere beroepsgroepen. Bij de TOA kunnen de vaardigheden spreken en gesprekken voeren wel in de eigen beroepscontext worden afgenomen.

IVIO Lezen en Schrijven is een onvolledige taaltoets, omdat deze de mondelinge vaardigheden (spreken, gesprekken voeren en luisteren) niet toetst. Dit geldt ook voor Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F. Deze toetst spreken en gesprekken voeren niet adequaat, omdat deze computergestuurde, adaptieve toets niet alle domeinen (volledig) in beeld kan brengen.

Praktisch voordeel van Mister Dutch en UvA Talen is, dat deze gespecialiseerde toetsinstellingen de gehele organisatie en uitvoering van de toetsing van de gemeente en/of organisatie uit handen kunnen nemen. Bij de andere drie taaltoetsen heeft de gemeente en/of organisatie zelf een grote verantwoordelijkheid voor de afname van de taaltoets. Daarvoor kan de gemeente/organisatie ook een andere partij (bijv. ROC of extern bureau) inschakelen. Tegenover dit praktische voordeel van Mister Dutch en UvA Talen, staan de hogere kosten van deze twee toetsen.

Er zijn wel verschillen tussen deze twee toetsen. Zo is de Taaltoets van UvA Talen, vanwege de ontstaansgeschiedenis, meer toegesneden op pedagogisch medewerkers met een niet-Nederlandse moedertaal. Een ander verschil is dat Mister Dutch alle zes de taalvaardigheden (spreken, gesprekken voeren en luisteren, begrijpend lezen, schrijven en taalverzorging) binnen de drie domeinen (mondelinge vaardigheden, leesvaardigheden en schriftelijke vaardigheden) afzonderlijk toetst, terwijl UvA Talen enkele taalvaardigheden samenvoegt in minder toetsen. Zo is er één geïntegreerde taaltoets voor de mondelinge vaardigheden spreken, gesprekken voeren en luisteren. Hierdoor worden gesprekken voeren en luisteren niet in volle omvang gemeten. Taalverzorging is in de taaltoets van UvA Talen een onderdeel van schrijven.

Mister Dutch brengt het taalniveau van pedagogisch medewerkers dus vollediger en preciezer in beeld. Hierdoor kan de taaltraining wellicht specifiekere worden ingericht. Dit betekent overigens niet dat de afname van de toets van Mister Dutch meer tijd kost. De afname van de toets van Mister Dutch kost 180 minuten, terwijl de UvA Taaltoets 210 minuten in beslag neemt.

Een laatste verschil is dat de Taaltoets Mister Dutch periodiek wordt geactualiseerd, terwijl de toets van UvA Talen sinds de ontwikkeling in 2009, op enkele revisies na, grotendeels ongewijzigd is gebleven. Het is daardoor mogelijk dat de nieuwste ontwikkelingen en inzichten in de VVE-sector in deze toets onderbelicht zijn.

Bijlage 1: Verantwoording van de Kieswijzer

Deze Kieswijzer bouwt voort op de eerdere versies. Voor het maken van deze versie van de Kieswijzer zijn de volgende handelingen verricht:

- het actief benaderen van de aanbieders / ontwikkelaars van taaltoetsen die in de vorige versies van de Kieswijzer zijn opgenomen;
- het actief benaderen van andere aanbieders / ontwikkelaars van toetsen die ons bekend zijn;
- het uitnodigen van (potentiële) aanbieders / ontwikkelaars van taaltoetsen voor de nieuwe Kieswijzers op www.vveschakelklassenzomerscholen.nl en op sites van de belangenorganisaties Sociaal Werk Nederland, Brancheorganisatie Kinderopvang en Sardes;
- het gebruik maken van informatie over taalniveau 3F van de website www.vveschakelklassenzomerscholen.nl;
- het gebruikmaken van (aangepaste) tekstpassages uit de 'Notitie toetsen van taalniveau pedagogisch medewerkers' (Mister Dutch, mei 2016);
- het telefonisch interviewen van mevr. C. Doek-Trip (gemeente Coevorden), mevr. S. van den Brom (BAR-organisatie, de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk), die één van de besproken taaltoetsen hebben gekozen en toegepast binnen hun taalverbeteringstraject naar 3F;
- het opvragen / checken van informatie over de Amsterdamse situatie bij mevr. J. Aalbrechtse, beleidsadviseur VVE van de gemeente Amsterdam;
- het meenemen van commentaarpunten van het ministerie van OCW, de VNG, de Brancheorganisatie Kinderopvang, Sociaal Werk Nederland, Bureau ICE, IVIO-Examenbureau, Mister Dutch, Muiswerk Educatief en Uva Talen bij de beoordeling van de taaltoetsen en een conceptversie van deze Kieswijzer.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat we bij het maken van de Kieswijzer *Toetsen taalniveau van pedagogisch medewerkers in voorschoolse voorzieningen* zijn uitgegaan van het bestaande aanbod van toetsen.

Tot slot: de toetsbeschrijvingen in bijlage 2 zijn in nauw overleg met de ontwikkelaars / eigenaren tot stand gekomen. De verantwoordelijkheid voor de volledigheid en juistheid van de informatie over de taaltoets ligt uitdrukkelijk bij hen. Omdat de ontwikkelaars / eigenaren voor een groot deel zelf de informatie hebben aangeleverd, is deze niet altijd even gelijksoortig. Dit bemoeilijkt hier en daar de onderlinge vergelijkbaarheid. Waar dat echter kan, is een vergelijking gemaakt op relevante onderdelen van de taaltoets.

Bijlage 2: Beschrijving van de taaltoetsen

De toetsen die in deze bijlage worden gepresenteerd staan in alfabetische volgorde, volgens de naam van de ontwikkelaar.

Tabel B2.1: Beschrijving taaltoets 3F pedagogisch medewerkers voorschoolse voorzieningen

Algemene kenmerken	
1. Toetsnaam	TOA
2. Ontwikkelaar	Bureau ICE
3. Jaar van uitgave	TOA bestaat ruim 8 jaar, de inhoud van toetsen wordt regelmatig herzien.
4. Naam en contactgegevens organisatie	Bureau ICE info@bureau-ice.nl 0345-656610
5. Website	www.toets.nl
6. Certificering /accreditatie / keurmerk	Bureau ICE is gecertificeerd volgens de ISO 9001:2008 normen.
7. Niveau	Voor de vaardigheden spreken en gesprekken voeren zijn er toetsen van onder 1F t/m 3F. Voor de vaardigheden lezen, luisteren en schrijven zijn er toetsen van onder 1F t/m 4F. Per vaardigheid/domein kan gekozen worden uit zowel niveau- als combinatie-toetsen. Die laatste meten minimaal 2 referentieniveaus in één toets.
8. Beroepsspecificiteit	Lezen, luisteren en schrijven wordt in een algemene context getoetst. Spreken en Gesprekken voeren kunnen binnen de eigen beroepscontext worden afgenomen.
9. Afhankelijkheid	Alle toetsen zijn methode-onafhankelijk.
10. Versies	Per vaardigheid/domein en niveau zijn er minimaal vijf versies.
Domeinspecifieke kenmerken	
11. Spreken	De deelnemer houdt een monoloog over een vooraf afgestemd onderwerp.
12. Gesprekken voeren	De deelnemer voert een gesprek met een gespreksleider over een vooraf afgestemd onderwerp. Het gesprek bestaat uit discussie, overleg en het uitwisselen van informatie.
13. Luisteren	De deelnemer luistert naar verschillende authentieke geluidsfragmenten en beantwoordt meerkeuzevragen.
14. Lezen	De deelnemer leest verschillende authentieke teksten en beantwoordt meerkeuzevragen.
15. Schrijven	De deelnemer voert twee schrijfopdrachten uit. De volgende taaltaken zijn verwerkt in de opdrachten: correspondentie, formulieren, berichten, advertenties en aantekeningen, verslagen, werkstukken, samenvattingen, artikelen en vrij schrijven.
16. Taalverzorging	De deelnemer wordt getoetst op verschillende spellingsregels. Dit gebeurt aan de hand van zowel meerkeuzevragen als open invulvelden. Ook wordt er gevraagd gedicteerde woorden correct te spellen.
Psychometrische kenmerken	
17. Validiteit	Alle toetsen zijn geënt op referentieniveaus van Meijerink. De toetsen zijn landelijk vastgesteld en/of goedgekeurd door de Onderwijsinspectie. Alle toetsen worden onderhouden op basis van continue psychometrische kwaliteitsanalyses.
18. Betrouwbaarheid	Voor lezen, luisteren en taalverzorging geldt dat de betrouwbaarheid per item en van de toets als geheel continu gemonitord wordt. Voor schrijven, spreken en gesprekken voeren geldt dat er gewerkt wordt met vaste instructies, protocollen, leidraden en beoordelingsmodellen. TOA biedt inzicht in overeenkomsten en verschillen tussen beoordelaars, zodat de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid steeds verder verhoogd kan worden. Indien gewenst biedt Bureau ICE trainingen en intervisiebijeenkomsten.
19. Objectiviteit	Lezen, luisteren en taalverzorging wordt automatisch nagekeken. De uitslag is gebaseerd op een op voorhand bekende norm en cesuur. Bij schrijven, spreken en gesprekken voeren wordt ook gewerkt met standaard beoordelingsmodellen met een vooraf bekende norm en cesuur om de objectiviteit zo hoog mogelijk te maken.

20. Transparantie	TOA biedt oefentoetsen en voor schrijven, spreken en gesprekken voeren zijn ook extra instructies voor de kandidaat beschikbaar.
21. Normering	De uitslag wordt bepaald door de prestatie van de deelnemer af te zetten tegen de beschrijving van de referentieniveaus van Meijerink. Die beschrijving is dus de norm. De cesuur ligt rond de 80%.
Procedurele kenmerken	
22. Werkwijze	Is afhankelijk van afnemer.
23. Organisatie van de toetsafname	Is afhankelijk van afnemer. Lezen, luisteren en taalverzorging worden digitaal afgenomen. Internetverbinding is noodzakelijk. Spreken en gesprekken voeren worden individueel met toets- of gespreksleider afgenomen. Schrijven kan zowel digitaal als op papier worden afgenomen.
24. Toetsprocedure	TOA kent protocollen en modellen, de precieze procedure is echter afhankelijk van de afnemer.
25. Afnameduur	De toetstijd ligt vast per vaardigheid/domein. Spreken: minimaal 6 minuten Gesprekken voeren: ongeveer 8 minuten Luisteren: maximaal 45-60 minuten (afhankelijk van toets) Lezen: maximaal 50-65 minuten (afhankelijk van toets) Schrijven: maximaal 60 minuten Taalverzorging: maximaal 30 minuten
26. Benodigdheden	Bij digitale toetsen is een computer/laptop/tablet met internetverbinding nodig. Bij luisteren en taalverzorging is een koptelefoon nodig. Gebruik van woordenboek is toegestaan.
27 Rapportage aan de deelnemers	De precieze invulling is afhankelijk van de afnemer. TOA biedt o.a. voortgangsrapportages, inzicht in gemaakt werk en certificaten voor behaalde taalvaardigheden. Direct na de beoordeling is de uitslag beschikbaar.
28. Rapportage aan de organisatie	De precieze invulling is afhankelijk van de afnemer. TOA biedt o.a. voortgangsrapportages, inzicht in gemaakt werk en certificaten voor behaalde taalvaardigheden. Direct na de beoordeling is de uitslag beschikbaar.
29. Rapportage aan de gemeente	De precieze invulling is afhankelijk van de afnemer. TOA biedt o.a. voortgangsrapportages, inzicht in gemaakt werk en certificaten voor behaalde taalvaardigheden. Direct na de beoordeling is de uitslag beschikbaar.
30. Certificaat	De precieze invulling is afhankelijk van de afnemer. TOA biedt één certificaat waarop alle behaalde vaardigheden/domeinen worden getoond. Certificaat is in kleur opgemaakte PDF.
31. Slaagpercentage	Verschilt per afnemer.
Begeleidende kenmerken	
32. Voorbereiding op de toets	De precieze invulling is afhankelijk van de afnemer. TOA biedt oefentoetsen en voor schrijven, spreken en gesprekken voeren zijn ook extra instructies voor de kandidaat beschikbaar.
33. Oefentoetsen	De precieze invulling is afhankelijk van de afnemer. TOA biedt oefentoetsen en voor schrijven, spreken en gesprekken voeren zijn ook extra instructies voor de kandidaat beschikbaar.
34. Inzage in de gemaakte toetsen	De precieze invulling is afhankelijk van de afnemer. TOA biedt inzage onder begeleiding van de docent.
35. Beperkingen en / of toetstijdverlenging	TOA kent drie hulpmiddelen: - Toetstijdverlenging (bij dyslexie kan een deelnemers 25% toetstijdverlenging krijgen) - Vergroting van letters en spatiering - Verklanking (voorleesfunctie) Het is aan de afnemer om deelnemers hier toegang tot te verschaffen.

Financiële kenmerken	
36. Kosten begintoets	TOA werkt met vaste licentie- en toetsprijzen. Prijzen zijn opgebouwd in staffels en zijn dus afhankelijk van de hoeveelheid die wordt afgenomen. Voor verklanking worden eenmalig per deelnemer kosten in rekening gebracht (€ 2,20).
37. Kosten herkansing(en)	TOA werkt met vaste licentie- en toetsprijzen. Prijzen zijn opgebouwd in staffels en zijn dus afhankelijk van de hoeveelheid die wordt afgenomen.

Tabel B2.2: Beschrijving Taaltoets 3F pedagogisch medewerkers voorschoolse voorzieningen

Algemeen	
1. Toetsnaam	IVIO Lezen en Schrijven
2. Ontwikkelaar	IVIO-Examenbureau
3. Jaar van uitgave	2016
4. Naam en contactgegevens organisatie	IVIO-Examenbureau, G.A. van Gelderen, Pascallaan 71, 8218 NJ Lelystad
5. Website	www.ivio.nl
6. Certificering /accreditatie / keurmerk	ISO
7. Niveau	Onder 1F, 1F t/m 3F
8. Beroepsspecificiteit	De taaltoets is algemeen geschikt voor meerdere beroepsgroepen. De toetsen worden veelvuldig ingezet in het onderwijs, bij arbeidsgerichte leerwegen.
9. Afhankelijkheid	Is de toets methode-onafhankelijk.
10. Versies	Minimaal 10 per niveau.
Domeinen	
11. Spreken	Niet van toepassing.
12. Gesprekken voeren	Niet van toepassing.
13. Luisteren	Niet van toepassing.
14. Lezen	Domeinen volgens Meijerink en Kwaliteitsstructuur Educatie.
15. Schrijven	Domeinen volgens Meijerink en Kwaliteitsstructuur Educatie.
16. Taalverzorging	Domeinen volgens Meijerink en Kwaliteitsstructuur Educatie.
Psychometrische kwaliteit	
17. Validiteit	Meijerink en Kwaliteitsstructuur Educatie.
18. Betrouwbaarheid	Inzetten van onafhankelijke waarnemers en tweede beoordeling.
19. Objectiviteit	Ja, er is ruimte voor interpretatie. Daarnaast is er een onafhankelijke examen-commissie die de definitieve resultaten objectief vaststelt.
20. Transparantie	Ja, door middel van het mogelijk maken van proeftoetsen.
21. Normering	Kandidaten worden beoordeeld op de subdomeinen Techniek en woordenschat, Begrijpen, Interpreteren, Evalueren, Samenvatten en Opzoeken. De score binnen een domein komt tot stand door de afzonderlijke scores van de sub domeinen op te tellen. De scores worden in eerste instantie vergeleken met de standaard geldende normen volgens Meijerink. Vervolgens wordt op vraagniveau de totale score onder de kandidaten vergeleken. Als er minder dan 70% voldoende score binnen een bepaalde vraag is, dan wordt deze vraag verder onderzocht. Mogelijk beslist de examencommissie over het wel of niet geldig verklaren van deze vraag.
Procedure	
22. Werkwijze	Na informatie ontvangt de opdrachtgever een bevestiging van de inschrijving. En oproep voor de kandidaten. De duur van het traject duurt minimaal twee weken (tijd tussen aanmelden en examen). Tussen toetsafname en toetsuitslag zit maximaal twee weken.
23. Organisatie van de toetsafname	Het is mogelijk om individueel of per groep het examen af te nemen. IVIO maakt gebruik van de locaties van de instellingen.
24. Toetsprocedure	Het is mogelijk om het examen schriftelijk en digitaal af te nemen. Bij een toetsafname is er altijd een examenleider en onafhankelijk waarnemer aanwezig. De procedure is beschreven in het examenreglement, deze is ook voorzien van een klachtenreglement.
25. Afnameduur	De afnameduur is standaard 90 minuten.
26. Benodigdheden	Men kan schriftelijk of digitaal het examen afleggen. Als kandidaat het examen op de computer wil maken, dient de instelling zorg te dragen voor de apparatuur. Indien een kandidaat gebruikt wenst te maken van de spellingscontrole, dan

	dient men dit aan te vragen (valt onder 'aangepast examen').
27 Rapportage aan de deelnemers	De rapportage wordt verzonden naar de aanvrager (instelling). Deze ontvangt ook een diploma of beoordelingslijst voor de kandidaat. De rapportage is voorzien van resultaten. Het is mogelijk om individuele terugkoppeling te krijgen en het gemaakte werk in te zien. Tussen afname en terugkoppeling hanteert IVIO twee weken.
28. Rapportage aan de organisatie	De rapportage wordt verzonden naar de aanvrager (instelling). Deze ontvangt ook een diploma of beoordelingslijst voor de kandidaat. De rapportage is voorzien van resultaten. Het is mogelijk om individuele terugkoppeling te krijgen en het gemaakte werk in te zien. Tussen afname en terugkoppeling hanteert IVIO twee weken.
29. Rapportage aan de gemeente	IVIO rapporteert aan opdrachtgever (opleidingsinstelling).
30. Certificaat	Men krijgt een certificaat. Bij een onvoldoende ontvangt men een beoordelingslijst. Deze ontvangt men van de instelling die de kandidaat heeft aangemeld.
31. Slaagpercentage	Slagingspercentage ligt rond de 81%. Geen specifieke cijfers t.a.v. de doelgroep pedagogisch medewerkers.
Begeleiding	
32. Voorbereiding op de toets	IVIO beschikt over ruim voldoende proefexamens.
33. Oefentoetsen	Er zijn proefexamens beschikbaar. Deze hebben dezelfde vormgeving als het officiële examen. Dit om de kandidaten al goed voor te bereiden.
34. Inzage in de gemaakte toetsen	Voor de instelling en kandidaat is het mogelijk om het examen in te zien. Alleen van de kandidaten van de eigen instelling. Voor het inzien van de gemaakte examens kan men een verzoek indienen bij de examencommissie.
35. Beperkingen en / of toetstijdverlenging	IVIO heeft richtlijnen voor een aangepast examen. Het is bijvoorbeeld mogelijk om een tijdsverlenging aan te vragen. Andere opties zijn online examens, voorlees- en/of schrijfhulp, vergrotingen op A3, braille-examen. Andere maatregelen, samenhangend met de specifieke vorm voortkomend uit een psychodiagnostisch onderzoeksverslag van de cursist.
Kosten	
36. Kosten begintoets	De kosten zijn € 42,50 per deelnemer. Voor een aangepast examen worden geen extra kosten in rekening gebracht, onder voorwaarde dat er een extra waarnemer aanwezig is voor een examen met voorlees- of schrijfhulp. Bij afname van 50 toetsen of meer krijgt men over de hele bestelling 10% korting.
37. Kosten herkansing(en)	€ 42,50

Tabel B2.3: Beschrijving Taaltoets 3F pedagogisch medewerkers voorschoolse voorzieningen

Algemene kenmerken	
1. Toetsnaam	Taaltoets Mister Dutch
2. Ontwikkelaar	Mister Dutch B.V. in samenwerking met CINOP (voor spreken, gesprekken voeren en schrijven)
3. Jaar van uitgave	2014-2016 (jaarlijks worden nieuwe versies ontwikkeld)
4. Naam en contactgegevens organisatie	Mister Dutch, Boezemsingel 478, 3034 CD Rotterdam, 010 – 2 400 160
5. Website	www.misterdutch.nl
6. Certificering /accreditatie / keurmerk	Keurmerk Blik op Werk en ingeschreven in het register CRBKO. Gestart met ISO-certificering van Certiked.
7. Niveau	Referentieniveaus taal commissie Meijerink, 1F t/m 4F.
8. Beroepsspecificiteit	De toets is specifiek voor de beroepsgroep pedagogisch medewerkers en contextgericht.
9. Afhankelijkheid	De toets is onafhankelijk van een taalmethode.
10. Versies	Van de toetsen lezen, luisteren en taalverzorging zijn 10 versies. Van de toetsen spreken/gesprekken voeren en schrijven zijn 20 versies.
Domeinspecifieke kenmerken	
11. Spreken	De deelnemer voert een spreekopdracht uit met een toetsers van Mister Dutch. De opdracht wordt uitgelegd door de toetsers. De deelnemer mag de opdracht 10 minuten voorbereiden, daarna volgt een monoloog (presentatie). De toetsers neemt de presentatie op (beoordeling vindt later plaats).
12. Gesprekken voeren	De deelnemer voert na de spreekopdracht een gesprek met de toetsers. De toetsers voert dit gesprek aan de hand van een gespreksleidraad. De toetsers neemt dit gesprek op (beoordeling vindt later plaats).
13. Luisteren	De deelnemer luistert naar geluidsfragmenten. De deelnemer beantwoordt (15) meerkeuzevragen over de fragmenten. De geluidsfragmenten staan op een tablet. De deelnemer luistert door een koptelefoon naar de fragmenten. Daarnaast heeft de deelnemer de meerkeuzevragen in een boekje op papier. Na elk fragment beantwoordt de deelnemer meerdere meerkeuzevragen. De antwoorden worden op papier ingevuld.
14. Lezen	De deelnemer beantwoordt (20) meerkeuzevragen bij leesteksten. De teksten en de vragen staan op papier. Bij elke tekst horen meerdere meerkeuzevragen.
15. Schrijven	De deelnemer voert een schrijfpdracht op papier uit. De deelnemer schrijft een samenhangende tekst naar aanleiding van de schrijfpdracht.
16. Taalverzorging	De deelnemer beantwoordt (40) meerkeuzevragen en open vragen.
Psychometrische kenmerken	
17. Validiteit	De toetsen meten afzonderlijk of er voldaan is aan de eisen van de referentieniveaus Meijerink. De toetsen zijn een representatieve afspiegeling van de te toetsen domeinen van de referentieniveaus taal (inhoudsvaliditeit). De content van de toetsen is gericht op de context van het beroep pedagogisch medewerker.
18. Betrouwbaarheid	Mister Dutch zorgt op verschillende manieren dat de betrouwbaarheid van de toets gewaarborgd is: 1. De opdrachten spreken/gesprekken voeren en schrijven worden beoordeeld aan de hand van een beoordelingsprotocol en een handboek beoordeling toetsen met alle beoordelingsaspecten van het referentieniveau taal van de commissie Meijerink. 2. De opdrachten spreken/gesprekken voeren en schrijven worden beoordeeld door verschillende beoordelaars. Bij twijfel vindt een onafhankelijke tweede beoordeling plaats en bij verschil wordt een derde beoordeling uitgevoerd. 3. De afname van de toetsen is vastgelegd in een handboek afname toetsen 4. De toets spreken/gesprekken voeren wordt afgenomen met een gespreksleidraad 5. De antwoordbladen van de toetsen lezen, luisteren en taalverzorging worden twee keer handmatig nagekeken met een scoremal. Bij verschil

	<p>vindt een derde keer nakijken plaats.</p> <p>6. Toetser en beoordelaars volgen een training in het afnemen en beoordelen van toetsen. Er vinden regelmatig intervisiebijeenkomsten plaats.</p>
19. Objectiviteit	De beoordelaars van Mister Dutch zijn zich bewust van storende invloeden en beoordelen alleen op de aspecten van het referentieniveau taal. De beoordelaars werken onafhankelijk en hebben geen band met de deelnemers. De tweede beoordelaar beoordeelt onafhankelijk van de eerste beoordelaar. De kwaliteitsmedewerker voert steekproeven uit op de beoordeelde producten.
20. Transparantie	Deelnemers worden in een voorbereidingsbijeenkomst geïnformeerd over de inhoud, de vorm en de beoordeling van de toetsen. Elke deelnemer ontvangt deze informatie op papier.
21. Normering	<p>De score voor spreken/gesprekken voeren (3F) en schrijven (2F) komt tot stand door een beoordeling van de deelaspecten van het referentieniveau. De deelnemer behaalt het niveau als hij voor 80% van de deelaspecten het vereiste niveau heeft. Bij een score lager dan 80% ontvangt de deelnemer een gerichte onderbouwing van de keuze. De deelnemer ontvangt tips om de spreek- of schrijfvaardigheid te verbeteren.</p> <p>De score voor lezen, luisteren en taalverzorging wordt afgezet tegen de norm. De norm is dat 80% van de antwoorden goed moet zijn.</p>
Procedurele kenmerken	
22. Werkwijze	Mister Dutch voert een informatiegesprek met de organisatie of gemeente. Daarna volgt een voorlichtingsbijeenkomst voor de pedagogisch medewerkers. Na de bijeenkomst volgt toetsing van de vaardigheden in één of twee dagdelen. De uitslag is gegarandeerd binnen tien werkdagen na de laatste toetsafname bekend, indien mogelijk eerder. Alle deelnemers van één toetsmoment ontvangen de toetsuitslag tegelijkertijd.
23. Organisatie van de toetsafname	<p>De afname van de toetsen wordt georganiseerd in groepen. De toetsen kunnen worden afgenomen op de locatie van de instelling of op de centrale organisatie van Mister Dutch in Rotterdam. Individuele afname is mogelijk, zowel op locatie als in Rotterdam.</p> <p>De afname van de toets spreken/gesprekken voeren is individueel met een gespreksleider (toetser).</p>
24. Toetsprocedure	<ul style="list-style-type: none"> - De toetsen lezen, taalverzorging en schrijven worden schriftelijk afgenomen. Voor de toets luisteren wordt gebruik gemaakt van een tablet voor de geluidsfragmenten, de vragen zijn schriftelijk. De toets spreken/gesprekken voeren is mondeling (individueel) en wordt afgenomen door een gespreksleider (toetser). De kandidaat krijgt de opdracht op papier. - De beoordeling van spreken/gesprekken voeren en schrijven wordt uitgevoerd door taalkundigen van Mister Dutch. Zij bepalen de score. De beoordeling vindt achteraf plaats. - Het nakijken van de toetsen lezen, luisteren en taalverzorging vindt achteraf plaats door de toetsers van Mister Dutch. -De toetsprocedure van Mister Dutch is vastgelegd in het handboek 'Afnemen van toetsen op locatie.' Alle toetsen zijn onder begeleiding van toetsers: zij geven de instructies, houden de tijd bij en begeleiden bij vragen van de deelnemers. -Direct na afloop van de toets ontvangen de deelnemers een evaluatieformulier. Eventuele klachten kunnen hier al op worden vermeld. Er is een klachtenreglement voor deelnemers met klachten over de afname of de uitslag.
25. Afnameduur	Spreken en gesprekken voeren (30 minuten), luisteren (30 minuten), lezen (60 minuten) schrijven (30 minuten), taalverzorging (30 minuten).
26. Benodigdheden	Voor het afnemen van de toetsen is een rustige locatie nodig zonder geluidsoverlast van andere activiteiten en tafels en stoelen. Het is niet toegestaan tijdens of na afloop van de toetsen gebruik te maken van de mobiele telefoon. Mister Dutch zorgt voor het benodigde toetsmateriaal, ook

	voor de tablets, koptelefoons en pennen.
27. Rapportage aan de deelnemers	De deelnemer ontvangt binnen 10 werkdagen per e-mail of per post een individuele rapportage met een overzicht van de resultaten. De rapportage bevat individuele feedback over de vaardigheden spreken/gesprekken voeren en schrijven. Taalverzorging is voorzien van een foutenanalyse.
28. Rapportage aan de organisatie	De organisatie ontvangt digitaal alle individuele rapportages van de deelnemers. De organisatie ontvangt een Excel-tabel met een overzicht van alle resultaten. De organisatie ontvangt een analyse van de resultaten met tabellen en grafieken voor intern overleg. De individuele rapportages kunnen op verzoek van de instelling worden doorgestuurd naar een eventuele taalaanbieder voor de scholing van verschillende vaardigheden.
29. Rapportage aan de gemeente	De gemeente ontvangt een anonieme Excel-tabel met de resultaten van de toetsen. De gemeente ontvangt een (anonieme) analyse van de resultaten met tabellen en grafieken voor interne analyse.
30. Certificaat	De deelnemers ontvangen een certificaat als zij voor alle taalvaardigheden aan de taaleis voldoen. Het is ook mogelijk om een deelcertificaat te ontvangen als de deelnemer slechts een aantal vaardigheden haalt. De certificaten stuurt Mister Dutch per post naar de contactpersoon van de organisatie. De deelnemer ontvangt het certificaat dus van de organisatie. Individuele deelnemers ontvangen het certificaat op hun huisadres.
31. Slaagpercentage	Bij de eerste toetsing wordt gemiddeld 70%-80% van de gemaakte taalvaardigheden behaald. Dit is afhankelijk van de voorbereiding, de vooropleiding van de deelnemers, de toetsomstandigheden (denk hierbij aan het tijdstip op de dag) en de concentratie van de deelnemers en door bijvoorbeeld faalangst. Indien na de eerste toetsing één of meer vaardigheden niet worden behaald, vindt eventueel training plaats. Na de training kan een eerste herkansing plaatsvinden, na de tweede herkansing is gemiddeld 95% van de deelnemers geslaagd.
Begeleidende kenmerken	
32. Voorbereiding op de toets	<ul style="list-style-type: none"> - De deelnemers worden tijdens een informatiebijeenkomst voorbereid op de uitvoering, de inhoud, de vorm en de beoordelingscriteria van de verschillende vaardigheden. Deze informatie ontvangen de deelnemers op papier inclusief oefentoetsen (uitgave Mister Dutch, 2016: 'Hoe bereid ik me voor op de taaltoets?'). - Websites om luisteren en lezen te oefenen: www.examenbladmbo.nl en https://www.hetcvte.nl/item/staatsexamens_nt2 - Websites om taalverzorging te oefenen: www.beterspellen.nl of www.gespeld.nl
33. Oefentoetsen	Er zijn oefentoetsen beschikbaar. De oefentoetsen komen qua vorm en inhoud overeen met de daadwerkelijke toetsen.
34. Inzage in de gemaakte toetsen	<p>Mister Dutch kan een inzage in de toetsen lezen en luisteren organiseren koppelen aan een training en een herkansing. Op deze manier wordt het leereffect van de inzage vergroot.</p> <p>De rapportage van de toets schrijven, spreken/gesprekken voeren en taalverzorging wordt voorzien van een analyse en tips van de beoordelaars. Inzage voor deze taalvaardigheden levert de deelnemer niet meer informatie op.</p> <p>De toetsen van Mister Dutch zijn geen eenmalige toetsen en het ontwikkelen van nieuwe toetsen kost veel geld. Toetsinzage vindt alleen plaats onder begeleiding.</p>
35. Beperkingen en / of toetstijdverlenging	Deelnemers met een beperking (dyslexie, extreme faalangst of andere beperkingen die van invloed kunnen zijn op de toetsen) krijgen maximaal 25% toetstijdverlenging. De toetsen kunnen worden afgedrukt in een groter lettertype. Deelnemers kunnen ook gebruik maken van een dyslexieliniaal. Op verzoek kan Mister Dutch de toets lezen auditief aanbieden (ondersteuning via een tablet). De deelnemer kan toetstijdverlenging met opgave van redenen aanvragen via de werkgever.
Financiële kenmerken	
36. Kosten begintoets	De kosten van de Taaltoets Mister Dutch hangen af van het aantal

	<p>deelnemers en van de locatie (de organisatie of Mister Dutch).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voor toetsing van alle vaardigheden zijn de kosten € 245,00. - Vanaf 50 deelnemers is er bulkkorting mogelijk; de kosten zijn dan €225,00 per deelnemer. - Als gebruik wordt gemaakt van de locatie van Mister Dutch, zijn de kosten van de toets € 260,00 (voor het toetsen van alle vaardigheden). - Een door Mister Dutch georganiseerde voorlichting kost € 300, inclusief materiaal voor de pedagogisch medewerkers 'Hoe bereid ik me voor op de taaltoets?'
37. Kosten herkansing(en)	<p>De kosten van een herkansing zijn € 75 per vaardigheid.</p> <p>Opmerking: Mister Dutch is door de inspecteur van de belastingen vrijgesteld van btw.</p>

Tabel B2.4: Beschrijving Taaltoets 3F pedagogisch medewerkers voorschoolse voorzieningen

Algemeen	
1. Toetsnaam	Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F
2. Ontwikkelaar	Muiswerk Educatief
3. Jaar van uitgave	2012
4. Naam en contact-gegevens organisatie	Muiswerk Educatief, J.A. van Seumerenlaan 5-7, 1422 XS Uithoorn 0297-361664, info@muiswerk.nl , www.muiswerk.nl
5. Website	http://www.muiswerk.nl/mbo/mbo/producten/testsuites/nederlands/testsuite-7-nederlands-1f2f3f4f
6. Certificering / accreditatie / keurmerk	Nee.
7. Niveau	Testsuite 7 Nederlands bevat toetsen op 1F- t/m 4F-niveau.
8. Beroepsspecificiteit	De toets is algemeen en niet beroepsspecifiek.
9. Afhankelijkheid	De toets is methode-onafhankelijk. Wel biedt Muiswerk online taalcurssussen 1F t/m 4F.
10. Versies	Testsuite 7 werkt adaptief: de test past zich aan aan het niveau van de medewerker. De testen zijn dynamisch, de inhoud varieert telkens.
Domeinen	
11. Spreken	N.v.t. Met een computergestuurde toets kunnen niet alle domeinen (volledig) onderzocht worden, zoals de vaardigheid 'Spreken' van Mondelinge taalvaardigheid.
12. Gesprekken voeren	N.v.t. Gesprekken voeren wordt niet afgedekt door deze digitale toets. Zie 1. Spreken.
13. Luisteren	De medewerker krijgt teksten en interviews te horen waarover hij meerkeuzevragen moet beantwoorden. De volgende tekst geldt ook voor punt 4 en 6: In de toetsen is elke vaardigheid opgedeeld in 6 inhoudsniveaus. In de toets komen drie van de zes inhoudsniveaus aan de orde. Om het drempelniveau te halen is voor de opgaven van het middelste en laagste niveau een score van minimaal 65% nodig.
14. Lezen	Bij Leesvaardigheid beantwoordt de medewerker meerkeuzevragen over zakelijke teksten. Zie verder de tekst bij domein 3: Luisteren.
15. Schrijven	Zie 1. Spreken. Ook Schrijfvaardigheid in de zin van het formuleren van zinnen en het construeren van teksten, kan niet op die manier onderzocht worden.
16. Taalverzorging	Taalverzorging is opgedeeld in Spelling, Werkwoordspelling, Grammatica en Leestekens. Bij Spelling komen alfabetische, orthografische, lexicaal-morfologische en logografische spellingen aan de orde. Bij Werkwoordspelling komen de grammaticaal-morfologische spellingen afzonderlijk aan bod. Bij beide onderdelen gaat het om actief spellen, niet om het beoordelen van spelling. De medewerker krijgt auditief een zin aangeboden en ziet deze zin onvolledig op het scherm. Hij moet een of meer ontbrekende woorden intypen. Hoewel de woorden per niveau gedeeltelijk hetzelfde zijn, kunnen de zinnen variëren. Bij Grammatica worden de taalbeschouwelijke begrippen bevroegd die nodig zijn om over de woorden en zinnen van de taal te kunnen communiceren (woordbenoeming en zinsontleding). Bij Leestekens wordt de kennis van de interpunctie getoetst (ook hoofdlettergebruik, afbreekstreepjes en koppelstreepjes). Voor al deze domeinonderdelen geldt weer de tekst bij domein 3. Luisteren.
Psychometrische kwaliteit	
17. Validiteit	De testen uit Muiswerk Testsuite 7 Nederlands 1F-2F-3F-4F zijn ontwikkeld naar de referentieniveaus van Meijerink en beoordeeld met de anker testen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De norm is bepaald op 65%. Dat is de norm waarop kandidaten het betreffende niveau gehaald hebben. De anker testen hebben aangetoond dat de Muiswerk Testsuites voldoende betrouwbaar en valide zijn.
18. Betrouwbaarheid	Het is een digitale toets en de uitslag is dus niet afhankelijk van een beoordelaar. Zie verder ook: 1. Validiteit.

19. Objectiviteit	De software genereert de uitslag van de toets automatisch, dus de uitslag is objectief.
20. Transparantie	De organisatie/gemeente dient de medewerker te informeren waar en wanneer de toets plaatsvindt en op welk niveau de medewerker wordt getoetst. Tijdens de testafname krijgt elke deelnemer digitaal een testinstructie aangeboden. Men kan zich op de toets voorbereiden door te trainen met de Muiswerk oefenmodules Nederlands 1F t/m 3F.
21. Normering	De score voor een domein is gebaseerd op het percentage goed beantwoorde vragen en wordt afgezet tegen het geteste F-niveau. De uitslag bestaat uit een profielafdruk en een bijlage. Het eerste geeft weer of het totaalniveau en de domeinniveaus gehaald zijn. In de bijlage wordt het resultaat verder uitgewerkt en kunnen aanwijzingen voor vervolgstappen aangegeven worden. Een niveau is gehaald als 75% van alle vragen goed beantwoord is. Deelscores voor een domein hoeven niet aan die norm te voldoen om het niveau te halen, zolang het gemiddelde van de domeinen wel aan de norm voldoet.
Procedure	
22. Werkwijze	De toets wordt klaargezet door de gemeente of de organisatie. De toets wordt digitaal, onder toezicht, afgenomen op een vooraf gesteld moment. De testafname gebeurt in twee testrondes van elk ca. 45 minuten. Na het afsluiten van de toets zijn de resultaten direct beschikbaar in de digitale beheeromgeving. Wordt de toets meermalen afgenomen bij dezelfde medewerker, dan wordt de groei in beeld gebracht.
23. Organisatie van de toetsafname	De toets wordt klaargezet door iemand van de gemeente of de organisatie. Testsuite 7 kan zowel groepsgewijs als individueel afgenomen worden, op elke willekeurige locatie. Het ip-adres van de locatie dient bekend te zijn in het online systeem van Muiswerk.
24. Toetsprocedure	De medewerker maakt de toets individueel, achter de computer, met een koptelefoon op, onder toezicht van de betreffende VVE-organisatie of gemeente. Na het afsluiten van de toets zijn de resultaten direct beschikbaar in de digitale beheeromgeving.
25. Afnameduur	De toets neemt ongeveer 2 x 45 minuten in beslag. De toets is adaptief en de lengte van de toets is dus afhankelijk van het presteren van de medewerker. Tijd is geen factor bij het wel of niet halen van de test.
26. Benodigheden	Licentie Testsuite 7 Muiswerk, medewerker dient ingelezen te zijn in het systeem, medewerker moet zijn inloggegevens kennen, ip-adres van toetscomputer moet bekend zijn bij Muiswerk, computer met internettoegang, koptelefoon (als meer medewerkers in dezelfde ruimte de toets maken), iemand moet toezicht houden. Niet toegestaan: spellingcontrole, extern woordenboek, andere webpagina's openen.
27. Rapportage aan de deelnemers	De deelnemer krijgt de rapportage via de beheerder. De beheerder heeft toegang tot de rapportage zodra de medewerker de toets heeft afgerond en is uitgelogd. De rapportage geeft aan in hoeverre en op welke domeinen de medewerker het F-niveau beheerst en doet een suggestie welke Muiswerk oefenmodules de medewerker nog zou kunnen inoefenen als de medewerker het desbetreffende F-niveau niet haalt. De deelnemer kan niet precies zien welke fouten hij geeft gemaakt.
28. Rapportage aan de organisatie	Als de organisatie een beheerder heeft aangesteld, is dat degene die direct toegang heeft tot de digitale rapportage. Zie 5. Normering. De beheerder kan deze rapportage delen met de andere betrokkenen.
29. Rapportage aan de gemeente	Zie bij organisatie als de gemeente de licenties inkoopt en een beheerder aanstelt. Anders is de organisatie verantwoordelijk voor wat en in hoeverre ze de rapportage delen met de gemeente.
30. Certificaat	N.v.t.
31. Slaagpercentage	Geen cijfers bekend.
Begeleiding	
32. Voorbereiding op de toets	Er kan voor gekozen worden om de medewerker voor te bereiden met de oefenmodules van Muiswerk die trainen op de specifieke vakdomeinen op bepaalde F-niveaus.

	Zie: http://www.muiswerk.nl/mbo/mbo/producten/oefenprogrammas/nederlands/ .
33. Oefentoetsen	De online oefenmodules van Muiswerk bevatten ook toetsjes. Deze bestrijken telkens deelgebieden van de oefenstof en komen in vraagstelling niet precies overeen met de Testsuite 7.
34. Inzage in de gemaakte toetsen	Via de beheerder kan de medewerker inzage krijgen in zijn testrapportage. Zie 'rapportage aan de organisatie'.
35. Beperkingen en / of toetstijdverlenging	Medewerkers met dyslexie kunnen extra tijd krijgen. De teksten kunnen vergroot weergegeven worden. De toetsinstructie wordt standaard ook auditief aangeboden.
Kosten	
36. Kosten begintoets	Het totaal aantal licenties dat wordt afgenomen, bepaalt de prijs per licentie. Hoe meer er afgenomen wordt, hoe goedkoper per licentie. De kosten bij een driejarig contract zijn maximaal € 3,90 per licentie per jaar, met een minimumafname van 50. Zie hier actuele prijzen. Er zijn geen extra kosten ingeval van beperking of toetsverlenging.
37. Kosten herkansing(en)	De toets kan drie keer per jaar afgenomen worden bij dezelfde medewerker en is telkens anders. Herkansingen vallen dus binnen de genoemde licentieprijs. Het jaar wordt ingedeeld in drie periodes en een medewerker kan de test één keer per periode maken.

Tabel B2.5: Beschrijving Taaltoets 3F pedagogisch medewerkers voorschoolse voorzieningen

Algemene kenmerken	
1. Toetsnaam	UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE
2. Ontwikkelaar	Prof. dr. F. Kuiken e.a. (UvA)
3. Jaar van uitgave	2009
4. Naam en contactgegevens organisatie	UvA Talen B.V. T. 020-525 3556 E. vve@uvatalen.nl
5. Website	www.uvatalen.nl
6. Certificering /accreditatie / keurmerk	CRKBO Aspirantstatus Blik op Werk
7. Niveau	A1 t/m C1 (ofwel <1F t/m 4F)
8. Beroepsspecificiteit	Beroepsspecifiek voor pedagogisch medewerkers in de VVE-sector.
9. Afhankelijkheid	Methode-onafhankelijk. Wordt in de praktijk gebruikt bij: - Taalscholing VVE (ROC van Amsterdam/ROC TOP) - Allemaal Taal
10. Versies	Vijf versies.
Domeinspecifieke kenmerken	
11. Spreken	Sprek- en luistertoets met drie delen: 1. Het nazeggen van 10 zinnen; 2. Het geven van een passende reactie op zes werkgerelateerde situaties; 3. Het houden van een kort betoog over een werkgerelateerde activiteit; altijd keuze uit twee verschillende activiteiten.
12. Gesprekken voeren	Vervat in Spreekvaardigheid.
13. Luisteren	Vervat in Spreekvaardigheid.
14. Lezen	Zes tot zeven teksten variërend in lengte van een halve A4 tot twee A4 met 50 meerkeuzevragen en waar/niet waar-stellingen.
15. Schrijven	Schrijftoets met twee delen: 1. Zeven tot negen opdrachten over spelling en grammatica (minimaal 120 items); 2. Het schrijven van een werkgerelateerde korte brief.
16. Taalverzorging	Vervat in Schrijfvaardigheid.
Psychometrische kenmerken	
17. Validiteit	De eindniveaus (A1 t/m C1) worden weergegeven volgens de niveaus van het Europees Referentiekader. Content is geënt op de VVE-praktijk (o.a. Pedagogisch kader).
18. Betrouwbaarheid	Om de inhoudelijke kwaliteit te garanderen en te waarborgen dat alle toetsen altijd gelijkwaardig worden beoordeeld, gebruikt UvA Talen de door prof. dr. Kuiken bij de toetsen ontwikkelde antwoordmodellen en scoresleutels.
19. Objectiviteit	Er wordt gebruikgemaakt van een vast team van ervaren correctoren. In gevallen van twijfel wordt in een vergadering van het team een besluit genomen. Besluiten en beoordelingen worden intern vastgelegd om continuïteit te bewerkstelligen.
20. Transparantie	Voorafgaand aan de toetsafname kan aan de kandidaten een beknopte omschrijving van het examen en de verschillende toetsonderdelen worden verstrekt. Ook is er algemeen oefenmateriaal en een korte oefentoets Leesvaardigheid beschikbaar.
21. Normering	De eindniveaus (A1 t/m C1) worden weergegeven volgens de niveaus van het Europees Referentiekader. In de gemaakte toetsen en op het beoordelingsformulier Spreekvaardigheid worden beslissingen bijgehouden en inzichtelijk gemaakt. Op het voorblad van de toetsen Schrijf- en Leesvaardigheid worden de behaalde puntenaantallen en percentages weergegeven.
Procedurele kenmerken	
22. Werkwijze	Kandidaten kunnen zich individueel aanmelden of worden aangemeld voor toetsafname tijdens een van de vier toetsrondes die jaarlijks in Amsterdam

	<p>worden georganiseerd. Groepen deelnemers, organisaties en gemeenten kunnen zich melden bij UvA Talen voor een toetstraject op locatie. Toetsafname kan dan op korte termijn en naar wens worden ingepland. Individuele deelnemers ontvangen een bevestigingse-mail met informatie over de toetsafname. Groepen, organisaties of gemeenten ontvangen via de contactpersoon alle benodigde informatie. Uiteraard kunnen de individuele deelnemers ook dan een bevestigingse-mail ontvangen. De toetsresultaten worden binnen tien werkdagen na de toetsafname bekendgemaakt.</p>
23. Organisatie van de toetsafname	<p>Schrijf- en Leesvaardigheid worden in groepen afgenomen. De groeps grootte is afhankelijk van de capaciteit van de toetslocatie. In Amsterdam bestaan groepen uit maximaal 150 deelnemers. Spreekvaardigheid wordt in kleine groepen van maximaal 15 deelnemers afgenomen. Ook hier is de groeps grootte afhankelijk van de capaciteit van de toetslocatie. UvA Talen kan de toetsen op locatie afnemen, mits de beoogde ruimte aan de voorwaarden voor toetsafname voldoet (zie benodigdheden).</p>
24. Toetsprocedure	<p>Schrijf- en Leesvaardigheid worden schriftelijk afgenomen. Bij de toetsafnames zijn altijd minimaal twee examinatoren en surveillanten aanwezig. Meer surveillanten worden ingezet wanneer de groeps grootte dit vereist. Spreekvaardigheid bestaat uit een digitale toets die met behulp van een mobiel talen practicum wordt afgenomen. Hierbij zijn altijd minimaal twee examinatoren en surveillanten aanwezig. Alle toetsen Schrijf- en Leesvaardigheid worden twee keer integraal door verschillende correctoren nagekeken. Toetsen Leesvaardigheid van kandidaten die één punt onder het vereiste niveau hebben gescoord én toetsen Schrijfvaardigheid waarvan de uitslag A2/1F of B1/2F is, zullen een derde keer worden gecontroleerd op eventuele correctiemarges. Twijfelgevallen worden in een vergadering van het team correctoren besproken. Toetsen Spreekvaardigheid worden in beginsel één keer beoordeeld. In gevallen van twijfel zal het team van correctoren de betreffende toetsen bespreken. De procedures en klachtenregeling liggen vast in een examenreglement.</p>
25. Afnameduur	<p>Spreekvaardigheid duurt een half uur, oftewel 30 minuten. Voor het maken van Schrijf- en Leesvaardigheid hebben de deelnemers anderhalf uur per vaardigheid, oftewel 90 minuten, tot hun beschikking. De deelnemers kunnen deze tijd naar eigen inzicht indelen. Wel wijzen de examinatoren hen tussentijds op de verstreken tijd en adviseren hen goed te letten op een evenwichtige tijdsindeling.</p>
26. Benodigdheden	<p>Wanneer in Amsterdam wordt getoetst, zorgt UvA Talen voor een geschikte toetslocatie en alle verdere benodigde materialen, zoals opgaveboekjes, pennen en papier. Bij toetsafname op locatie is het nodig dat wij kunnen beschikken over een voor een examen geschikte zaal waar voldoende losstaande tafels voorhanden zijn. UvA Talen neemt alle verdere benodigdheden mee. N.B. Bij Spreekvaardigheid zorgt UvA Talen voor alle benodigde voorzieningen, zoals laptops, audioapparatuur en software. Op de beoogde locatie dient een ruime zaal beschikbaar te zijn die is uitgerust met voldoende losstaande tafels en een internetaansluiting waarop een stabiele WiFi-verbinding tot stand kan worden gebracht. Kandidaten worden gevraagd een identiteitsbewijs mee te brengen naar de toetsafname.</p>
27. Rapportage aan de deelnemers	<p>Binnen 10 werkdagen na de toetsafname ontvangt de deelnemer een persoonlijke uitslagenbrief per e-mail. Hierin worden de eindscores van de verschillende vaardigheden weergegeven.</p>
28. Rapportage aan de organisatie	<p>Binnen 10 werkdagen na de toetsafname kan de organisatie een overzichtsbestand van de behaalde eindscores ontvangen. Hierin worden de resultaten per kandidaat en per toetsronde vermeld.</p>

	Op verzoek kan een analyse van de onvoldoende scores worden opgesteld.
29. Rapportage aan de gemeente	Binnen 10 werkdagen na de toetsafname kan de gemeente een overzichtsbestand van de behaalde eindscores ontvangen. Hierin worden de resultaten per kandidaat, per werkgever en per toetsronde vermeld. Dit bestand kan op verzoek geanonimiseerd worden aangeleverd. Op verzoek kan een analyse van de onvoldoende scores worden opgesteld.
30. Certificaat	Behaalde (deel)certificaten worden per post verstuurd.
31. Slaagpercentage	Alleen voor de gemeente Amsterdam zijn eenduidige cijfers bekend. Buiten de gemeente Amsterdam ligt het gemiddelde slagingspercentage na de eerste toetskans rond de 75%. Na herkansing is dit percentage gemiddeld 95%. Gemeente Amsterdam (cijfers over de periode juni 2009 t/m mei 2016): Slagingspercentage na eerste toetskans: 63,44% Slagingspercentage na herkansing: 93,07%
Begeleidende kenmerken	
32. Voorbereiding op de toets	Voorafgaand aan de toetsafname kan aan de kandidaten een beknopte omschrijving van het examen en de verschillende taalvaardigheden worden verstrekt. Ook is er algemeen oefenmateriaal en een korte oefentoets Leesvaardigheid beschikbaar. In aanvulling is het mogelijk dat UvA Talen een bijeenkomst verzorgt waarbij de kandidaten uitgebreid worden geïnformeerd over de taaltoetsen. De kosten voor een dergelijke voorlichtingsbijeenkomst bedragen € 295,-.
33. Oefentoetsen	Een tweetal digitale oefentoetsen maakt deel uit van het volledige pakket dat gezamenlijk de UvA Taaltoets Nederlands voor de VVE vormt: UvA Talen kan een account aanmaken voor de opdrachtgever, waarmee de kandidaten toegang verkrijgen tot de digitale oefentoetsen Schrijfvaardigheid en Leesvaardigheid. Het account is een jaar geldig en kan als indicator van het taalvaardigheidsniveau worden gebruikt.
34. Inzage in de gemaakte toetsen	UvA Talen organiseert na de toetsafname een begeleide toetsinzage. Ervaren medewerkers van UvA Talen bieden de schriftelijk gemaakte toetsen Schrijf- en Leesvaardigheid en het beoordelingsformulier Spreekvaardigheid ter inzage aan. De kandidaten kunnen op dat moment over de door hen gemaakte toetsen vragen stellen en feedback krijgen. Hierbij is er vooral aandacht voor uitleg over de gemaakte fouten. Daarnaast geven onze medewerkers tips ter voorbereiding op een eventuele herkansing. De toetsinzage wordt in de praktijk als een 'inloopspreekuur' georganiseerd. Medewerkers van UvA Talen zijn tijdens een vooraf afgesproken periode op locatie beschikbaar.
35. Beperkingen en/of toetstijdverlenging	Bij beperkingen zijn de volgende maatregelen mogelijk: Bij Spreekvaardigheid: - Individuele toetsafname Bij Schrijfvaardigheid: - Toetstijdverlenging (maximaal 30 minuten); - Toets op A3-formaat of andere hulpmiddelen (enkelzijdige druk, leeslineaal enzovoort). Bij Leesvaardigheid: - Toetstijdverlenging (maximaal 30 minuten); - Toets op A3-formaat of andere hulpmiddelen (enkelzijdige druk, leeslineaal enzovoort); - Individuele toetsafname. In alle gevallen van een beperking zal om een schriftelijke verklaring worden gevraagd.

Financiële kenmerken									
36. Kosten begintoets	<p>De kosten voor deelname aan een volledige toetsronde bedragen per kandidaat € 245.</p> <p>Afname van een individuele toets Leesvaardigheid kost € 125 extra. Dit bedrag wordt bij de reguliere kosten opgeteld.</p> <p>De kosten voor een account waarmee de digitale oefentoetsen kunnen worden afgenomen, bedragen € 495 per jaar per opdrachtgever.</p>								
37. Kosten herkansing(en)	<p>Kandidaten kunnen ook alleen de benodigde vaardigheden maken. De kosten hiervoor zijn als volgt:</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding-left: 20px;">Basiskosten (ongeacht het aantal vaardigheden)</td> <td style="text-align: right;">€ 65</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 20px;">Toets Spreekvaardigheid</td> <td style="text-align: right;">€ 70</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 20px;">Toets Schrijfvaardigheid</td> <td style="text-align: right;">€ 55</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 20px;">Toets Leesvaardigheid</td> <td style="text-align: right;">€ 55</td> </tr> </table> <p>De kosten voor een kandidaat die alleen Leesvaardigheid maakt, bedragen € 120, de kosten voor een kandidaat die Schrijf- en Leesvaardigheid zou maken € 175 enzovoort.</p>	Basiskosten (ongeacht het aantal vaardigheden)	€ 65	Toets Spreekvaardigheid	€ 70	Toets Schrijfvaardigheid	€ 55	Toets Leesvaardigheid	€ 55
Basiskosten (ongeacht het aantal vaardigheden)	€ 65								
Toets Spreekvaardigheid	€ 70								
Toets Schrijfvaardigheid	€ 55								
Toets Leesvaardigheid	€ 55								

Colofon

Titel: Kieswijzer Toetsen taalniveau pedagogisch medewerkers in voorschoolse voorzieningen

Auteurs: IJsbrand Jepma en Tessa van Velzen

Project: Oberon - Ondersteuning G37 en G86 in 2016

Sardes projectnummer: TR1357

Opdrachtgever: Ministerie van OCW, directie Primair Onderwijs

Datum: december 2016